

อุดมการณ์ของชาวพุทธ

พระธรรมโกศาจารย์ • พุทธทาสภิกขุ

พระพรหมมงคลาจารย์ • ปัญญานันทภิกขุ

พระเทพปริยัติเมธี • ท่านอาจารย์รุ่น อีรปญฺโณ ป.ธ. ๙

ธรรมานุสรณ์

พระพรหมมั่งคณาจารย์ ◦ หลวงพ่อปัญญาันทภิกขุ

จากธรรมชาติ : ๑๑ พ.ค. ๒๔๕๔ ถึงธรรมชาติ : ๑๐ ต.ค. ๒๕๕๐

อุดมการณ์ของชาวพุทธ

วัฒนธรรมของชาวพุทธ

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ)

ปณิธานของข้าพเจ้า

พระพรหมมั่งคณาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

อุดมการณ์ของชาวพุทธ

พระเทพปริยัติเมธี (พระอาจารย์รุ่น อธิปัตถุญญ ป.ธ.๙)

สถาบันบันลือธรรม

จัดพิมพ์เพื่อเผยแพร่พระพุทธศาสนา

เพื่อเป็นธรรมานุสรณ์ พระพรหมมั่งคณาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

คำนำการจัดพิมพ์

บรรยากาศในวันที่ฟ้าหลังน้ำตาเพื่อไว้อาลัยให้แก่ พระพรหมมังคลาจารย์ (หลวงพ่อบัณฑิตปัญญานันทภิกขุ) ในวันพุธที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. พุทธศาสนิกชนชาวไทยจักต้องระลึกถึงวันแห่งการละสังขารของ พระเดชพระคุณ หลวงพ่อบัณฑิตปัญญานันทะ พระเถระภิกษุ ๔ แผ่นดิน ผู้มีอุดมการณ์และปณิธานในการเผยแผ่ธรรมะไปอีกนานแสนนาน

แม้สรีระสังขารของ พระเดชพระคุณ พระพรหมมังคลาจารย์ (หลวงพ่อบัณฑิตปัญญานันทภิกขุ) จักละจากบรรณพิภพนี้ไปตามกฎแห่งธรรม แต่ปณิธานและอุดมการณ์ยังคงอยู่มั่นคงตลอดไป เปรียบเสมือนหลวงพ่อบัณฑิตยังไม่ตาย ตราบใดที่เหล่าศิษยานุศิษย์ได้ยึดถือ อุดมการณ์และปณิธานในการเผยแผ่ธรรมะของหลวงพ่อบัณฑิต โดยนำมาประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งสอนของหลวงพ่อบัณฑิตปัญญานันทะ พระผู้เป็นแม่ทัพธรรม

พระเดชพระคุณ พระเทพปริยัติเมธี (ท่านอาจารย์รุ่นธีรปญฺญ ป.ธ.๙) เป็นพระเถระที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อบัณฑิตปัญญานันทะ ได้มอบหมายให้รับภาระปฏิบัติกิจการพระศาสนาด้านการศึกษามาโดยตลอด อันเป็นการสานต่อปณิธานและเจตนารมณ์ของหลวงพ่อบัณฑิตปัญญานันทะ ในการส่งเสริมการเรียนการศึกษาของพระภิกษุสามเณร ปัจจุบัน ได้รับภาระหน้าที่รักษาการเจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ปากเกร็ด นนทบุรี และดำรงตำแหน่งเจ้าคณะภาค ๑๗

ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม อันมี พระเดชพระคุณ หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ เป็นองค์ประธานสถาบัน ได้มีปณิธานในการสานต่ออุดมการณ์และปณิธานของ พระเดชพระคุณ หลวงพ่อปัญญานันทะ แม้ว่าหลวงพ่ोजักละสังขารไปแล้ว แต่อุดมการณ์ของท่านยังคงอยู่ อันเป็นปณิธานที่ชาวพุทธควรมีทุกคน

ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม จึงได้จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง “อุดมการณ์ของชาวพุทธ” ซึ่งประกอบด้วย ปาฐกถาธรรมของ หลวงพ่อพุทธทาสภิกขุ เรื่อง “วัฒนธรรมของชาวพุทธ ปาฐกถาธรรมของหลวงพ่อบุญญานันทะ เรื่อง “ปณิธานของข้าพเจ้า” และ ปาฐกถาธรรมของ พระเดชพระคุณ พระเทพปริยัติเมธี (ท่านอาจารย์ รุ่ง ธีรปัญญา ป.ธ.๙) เรื่อง “อุดมการณ์ของชาวพุทธ” เพื่อเผยแพร่แก่พุทธศาสนิกชน ในวาระการกลับคืนสู่ธรรมชาติของ พระเดชพระคุณ พระพรหมมงคลจารย์ (หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ)

บุญกุศลอันบังเกิดจากการเผยแพร่หนังสือ “อุดมการณ์ของชาวพุทธ” ขออุทิศถวายแด่ พระเดชพระคุณ พระพรหมมงคลจารย์ (หลวงพ่อบุญญานันทภิกขุ) พระเถระภิกษุ ๔ แผ่นดิน อันเป็นที่เคารพและสักการะของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย

ด้วยความสุจริต หวังดี

ธรรมสภาปรารถนาให้โลกพบกับความสงบสุข

สารบัญ

วัฒนธรรมของชาวพุทธ	๓
พระธรรมโกศาจารย์ (หลวงพ่อกุฑมัทธสาร)	
แนวทางชีวิตของมนุษย์บนรากฐานพระพุทธศาสนา	๔
หลักแห่งความรอดพ้นฐาน	๑๑
ปณิธานของหลวงพ่อกุญญานันทะ	๑๙
พระพรหมมงคลาจารย์ (หลวงพ่อกุญญานันท์)	
๑. ปณิธานของหลวงพ่อกุญญานันทะ	๒๑
๒. ปณิธานเพื่อความถูกต้อง	๑๖
๓. ปณิธานการปฐกถาธรรม	๑๗
๔. เผยแผ่ธรรมะบริสุทธิ์	๑๙
๕. ปฏิรูปประเพณีการบวช	๒๑
๖. ตามรอยพระพุทธองค์	๒๓
๗. งดการแสดงมหรสพในวัด	๒๖
๘. เทศน์ในงานศพ	๒๙
๙. อุดมการณ์เผยแพร่ธรรมะ	๓๒
๑๐. อุดมการณ์ผู้สืบอายุพระศาสนา	๓๔
อุดมการณ์ของชาวพุทธ	๓๗
พระเทพปริยัติเมธี (รุ่น ที่ ๑๖๖ ป.ธ.๙)	

วัฒนธรรมของชาวพุทธ

พระธรรมโกศาจารย์ (หลวงปู่พุทธทาสภิกขุ)

วัฒนธรรมของชาวพุทธ

พระธรรมโกศาจารย์ (หลวงปู่พุทธทาสภิกขุ)

ในวันนี้จะกล่าวถึงความรอดพื้นฐาน อันเป็นแนวทางดำเนินชีวิตของมนุษย์ ซึ่งได้แก่วัฒนธรรมที่เนื่องมาจากศาสนาโดยตรง หรือจะเรียกสั้น ๆ ว่า “วัฒนธรรมของชาวพุทธ” ซึ่งมนุษย์แต่ละหมู่ละพวกย่อมจะมีวัฒนธรรมของตัวเองอันเกิดขึ้นตามความจำเป็นหรือเหมาะสม เพื่อชีวิตที่ก้าวสู่ความสุข

๐ วัฒนธรรมของชาวพุทธ

วัฒนธรรมของชาวพุทธ หมายความว่า ความเจริญที่ถูกต้องทั้งทางรูปธรรมและนามธรรม โดยมีรากมาจากพระพุทธศาสนา หมายความว่า วัฒนธรรมนี้งอกงามออกมาจากหลักของพระพุทธศาสนา

“หลักพื้นฐานของความรอดของมนุษย์” ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมที่งอกออกมาจากศาสนา แต่แล้วยังมีพิเศษอยู่ที่ว่า เอาไปใช้กับมนุษย์พวกไหนก็ได้ เพราะธรรมะนี้เป็นของไม่จำกัดสถานที่หรือเวลา

หรือบุคคล ถ้าเป็นเรื่องถูกต้องแล้วก็เป็นธรรมดา เพราะธรรมะคือความถูกต้อง

เดี๋ยวนี้เราพูดสำหรับพุทธบริษัทแล้ว ก็มักจะพูดเป็นของชาวพุทธ หรือว่าเป็นของเฉพาะไปอย่างนี้ เนื่องจากเราต้องรับผิดชอบในความเป็นชาวพุทธของเรา เราไม่ต้องรับผิดชอบในด้านอื่น ในของพวกเขาอื่น แต่เราต้องรับผิดชอบในด้านของเราเอง คือ เป็นชาวพุทธ

เรามีวัฒนธรรมที่เป็นขนบธรรมเนียมที่ประเพณีกันอยู่โดยไม่ต้องมีการวิพากษ์วิจารณ์อะไรอีก แล้วก็ประพฤติด้วยจิตใจทั้งหมดด้วยกำลังทั้งหมด

๐ แนวทางชีวิตของมนุษย์บนรากฐานพระพุทธศาสนา

ข้อที่ ๑ : ความขยันขันแข็ง

การมีชีวิตอยู่ในโลกจะรอดอยู่ได้ ก็ต้องด้วยความขยันขันแข็ง ไม่อย่างนั้นมันก็ไม่เหลือรอดอยู่ได้ การต่อสู้ซึ่งเป็นความรู้สึกทางสัญชาตญาณ ความขยันขันแข็งก็เป็นสิ่งหนึ่งในการต่อสู้ เมื่อมีความรู้สึกอย่างนี้มาก มันก็กลายเป็นความกล้าหาญ เราวมเรียกว่า “ความขยันขันแข็ง” คือเข้มแข็ง

เรื่องนี้ไม่ต้องสอนกันมาก เพราะธรรมชาติมันบังคับ ไม่ขยันขันแข็งมันก็ตาย แล้วยิ่งในโลกสมัยนี้ มันก็สอนความขยันขันแข็งโดยไม่รู้สีกตัวมากขึ้น ๆ

ตามประวัติศาสตร์ของชนชาติไทย มีความเข้มแข็งและความกล้าหาญเป็นนิสัย สมกับคำว่าเป็นไทย จึงรอดอยู่ได้ ถ้าถามว่าความขยันขันแข็งในอะไร? ก็ตอบว่าในหน้าที่ หน้าที่คืออะไร? ก็คือ

ความอยู่รอด ดังนั้น จึงนับความขยันขันแข็งนี้เป็นเครื่องมือของความอยู่รอดพื้นฐานอันแรก

ข้อ ๒ : ความสุภาพอ่อนโยน

ความสุภาพอ่อนโยนเป็นหลักธรรมะด้วยเหมือนกัน อย่าถือว่าเป็นเพียงขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวบ้าน หรือว่าในเลือดในเนื้อ ในฐานะที่เป็นลักษณะของคนชาตินั้นชาตินี้ พันธุ์นั้นพันธุ์นี้ แต่ที่แท้แล้วเป็นหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนา ความสุภาพนั้นหมายถึงไม่มีอะไรที่น่าเกลียด ความอ่อนโยนหมายถึงมีอะไรที่ทำให้น่ารัก

คนโบราณเขาสอนให้ดูหงษ์ว่า ลมพัดมันลู่ไปไม่หัก ต้นไม้แข็งแรงกระด้างนั้นมันหักโคล้มครมไปหมด เมื่อมีพายุมาเด็ก ๆ ก็เข้าใจได้ในเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าท่านจะยิ่งเข้าใจในเรื่องนี้ ท่านจึงสอนให้อ่อนโยน

ความสุภาพอ่อนโยนนี้ทำให้เกิดหลักพื้นฐานอื่นๆต่อไปเป็นแขนงๆไป แล้วที่สำคัญที่สุดก็คือสุภาพอ่อนโยนต่อคนเฒ่าคนแก่ พุดง่าย ๆ ก็คือความเชื่อฟังคนเฒ่าคนแก่ ซึ่งในสมัยโบราณมีมากเดี๋ยวนี้เหลืออยู่ไม่กี่เปอร์เซ็นต์ เพราะเด็กๆอดดีเห็นว่คนเฒ่าคนแก่นั้นโง่งมฉายไม่ก้าวหน้า ความเคารพคนเฒ่าคนแก่ก็ลดน้อยลงไป จิตใจก็กระด้างเพิ่มขึ้นตามส่วน แต่แล้วก็ยังคิดว่าตัวเป็นผู้เก่ง ผู้สามารถ นี่ขอให้สังวรระวังในเรื่องนี้ให้มาก

คนเฒ่าคนแก่อาจจะโง่กว่า แต่ถ้าเรื่องที่จำเป็นแก่ชีวิตแล้ว คนเฒ่าคนแก่ฉลาดกว่าเราเสมอ พวกคุณอาจจะเก่งกว่าคนเฒ่าคนแก่ในเรื่องที่เฟื่องเกินความจำเป็น แต่เรื่องที่จำเป็น เรื่องที่ช่วยให้

เอาตัวรอดกันได้จริงๆแล้ว ไปดูเกิด พ่อแม่ บิดามารดา ครูบา อาจารย์ ที่เห็นว่ารุ่มร่ามหัวเก่าๆนั้นแหละ อาจจะเก่งกว่าพวกคุณ ในทุกๆกรณี ท่านรู้จักเลี้ยงเรามาให้รอดชีวิต แล้วก็ให้หลักง่ายๆตาม ธรรมชาติ

ข้อ ๓ : ความกตัญญู

ความกตัญญูเป็นเครื่องวัดบุคคลว่าเป็นคนดีหรือไม่ดี ที่ถือ มาเป็นหลักแต่โบราณกาล

ถ้ามีนิสัยไม่กตัญญูก็หมายความว่า อันตราย คบไม่ได้ คือ มีความทารุณโหดร้ายทางวิญญาณมากเกินไป จนไม่รู้สึกขอบคุณ รักใคร่ผู้มีบุญคุณ เรื่องนี้เขามักจะอ้างถึงสุนัขว่าความกตัญญูของ สุนัขมีมาก

ความกตัญญูที่เราต้องการนั้น หมายถึงความรู้สึกที่มากกว่า ระดับสัญชาตญาณ เป็นเรื่องของความคิดความนึก แล้วเป็นสิ่งที่ จำเป็นจะต้องอบรม ชาติที่เป็นชาติโบราณอายุหลายพันปี จะมีหลัก ธรรมข้อนี้มาก

อย่าลืมว่าความกตัญญูเป็นเครื่องช่วยให้รอด ถ้าคนเล็ก กตัญญูต่อบิดามารดา โลกนี้ก็ลุ่มจม ดังนั้นเราต้องมีความกตัญญู ต่อทุกอย่างที่มีประโยชน์และมีคุณ กตัญญูต่อวัตถุเครื่องใช้ไม้สอย ที่เรามีในบ้านในเรือน มันก็มีอยู่ ไม่ค่อยแตก ไม่ค่อยหาย หรือว่ามีเป็นเครื่องเตือนใจให้ระลึกนึกอยู่เสมอ

ที่จังหวัดนี้ ครั้งโบราณแต่ว่ายังเล่าถึงกันอยู่ พอมีคนทันเห็น ตัว เล่าว่ามีคนจีนที่มาจากเมืองจีน เอาไม้คานหาบที่ช่วยตัวให้รอด ได้ จนเป็นระดับเศรษฐีนี้ เขาเอาไม้คานนั้นมาปิดทองไว้ที่หน้าบูช

อันนี้ก็คือนิสัยกตัญญู แม้ต่อวัตถุสิ่งของ นี่เราก็ต้องกตัญญูต่อทุกอย่าง ถนนหนทาง ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ถ้าไม่เช่นนั้นเราก็ไม่รักษามัน ก็ไม่มีทางที่จะใช้สอยให้เป็นประโยชน์

ขึ้นมาถึงระดับสัตว์เดรัจฉาน ก็ต้องกตัญญูต่อมัน มันเป็นเพื่อนร่วมโลก มันทำให้โลกนี้น่าอยู่ น่าดู หรือมีประโยชน์ เรามีผีเสื้อ มีนกร้อง ก็ต้องขอบคุณมัน ต้องกตัญญูต่อมัน ช่วยสนับสนุนให้มันรอดอยู่ได้ ยิ่งมาถึงเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เป็นเพื่อนร่วมโลกกัน ช่วยเหลือกันโดยไม่รู้จักตัว ก็ต้องกตัญญูกัน กระทั่งศัตรู...ทำให้เราเข้มแข็งหรือฉลาดเพราะมีศัตรู เราก็ต้องกตัญญู อย่างน้อยก็นึกขอบคุณว่าศัตรูช่วยให้เราฉลาด

แต่ที่จะกตเวทีหรือไม่นั้นก็ เป็นอีกเรื่องหนึ่ง กตเวทีคือทำสิ่งตอบแทน กตัญญูนี้เรารู้สึกอยู่ในใจ เราจะตอบแทนศัตรูโดยวิธีใด? ก็ทำให้เขากลายเป็นคนดีเสียเท่านั้นเอง นี่คือกตัญญูกตเวทีต่อศัตรู ถ้าเป็นไปได้ถึงขนาดนี้ เราก็เป็นมนุษย์ที่เลิศที่สุด เป็นมนุษย์ที่ดีที่สุดในแง่ของความกตัญญู

ข้อ ๔ : ความมีศีลมีสัตย์

วัฒนธรรมของคนไทยเป็นคนมีศีลมีสัตย์มาแต่เดิมในชาติพันธุ์อันนี้ก็มียู อยู่แล้วก็มีมากขึ้นเมื่อได้รับพระพุทธศาสนา เราไม่มีการกระทำที่เป็นอันตรายต่อเพื่อนมนุษย์ ก็เรียกว่า “มีศีล” เรามีความซื่อตรงต่อเพื่อนมนุษย์ก็เรียกว่า “มีสัตย์” เดิมนั้นมนุษย์กำลังไม่มีศีลไม่มีสัตย์มากขึ้น เพราะตกเป็นทาสของประโยชน์ คือ หมายถึงอุปกรณ์สำหรับเพื่อความสนุกสนาน ความเริงร่าร่อยทางเนื้อทางหนัง

ข้อ ๕ : ความประหยัด

เมื่อพูดถึงเรื่องความประหยัด คนส่วนมากก็มักจะคิดไปว่า ไม่จำเป็นจะต้องอาศัยหลักพระพุทธศาสนา ที่พูดนี้ก็หมายความว่า เขาไม่รู้ว่หลักพุทธศาสนาก็คือเรื่องการประหยัดอย่างยิ่งอยู่ด้วย

พอพูดคำว่า “ประหยัด” ก็ต้องพูดเลยไปถึงคำว่า “สันโดษ” ด้วย เพราะว่า สันโดษนั้นเป็นรากฐานของการประหยัด สันโดษ... มีคนเข้าใจผิดว่าทำให้อ่อนแอ ทำให้เกียจคร้าน ทำให้ไม่ขยันขันแข็ง นั้นคนโง่พูด คนไม่รู้จักพุทธศาสนาพูด ทั้งที่ตัวเขาเองก็เป็นพุทธบริษัท

สันโดษนั้นทำให้เกิดกำลังใจ เมื่อเรามีความอึดใจในส่วนที่ได้มาหรือได้อยู่ที่นั่น ก็เกิดกำลังใจที่หล่อเลี้ยง ทดแทนความท้อแท้ อ่อนแอ ความเหนื่อย เพราะฉะนั้นท่านจึงวางเป็นหลักไว้ว่า ความสันโดษเป็นทรัพย์อย่างสูงสุด คือ ทำให้อึดใจเหมือนกับมีทรัพย์ ทำนองเดียวกับมีทรัพย์อย่างที่สุด

สันโดษ คือสิ่งหล่อเลี้ยงให้จิตใจอิมเมมเปรมปรีดาปราโมทย์ อยู่เสมอ แล้วก็ทำให้ประหยัด ไม่ต้องมีสิ่งทีเกินกว่าความจำเป็น

ปัญหาที่เงินเดือนไม่พอใช้อยู่ในเวลานี้ ก็มีมูลรากอยู่ที่ความไม่ประหยัดอยู่ส่วนหนึ่งด้วยเป็นส่วนสำคัญ ถ้ามีนิสัยประหยัดแล้วก็จะพอ ถ้าแม้ไม่พอ มันก็จะไม่ทำให้เดือดร้อน เมื่อความจำเป็นยังมีอยู่ ถ้าแม้ยังไม่พอก็มีความยินดีและพอใจได้เท่าที่มี ถือเป็นหลักสากลว่า เมื่อเรายังไม่ได้สิ่งที่เราอยากจะได้ เราก็ต้องยินดีในสิ่งที่เรากำลังมีนั้น หลักในพระพุทธศาสนามีอยู่ว่า “โลภเกินนั้นลามก” ลามก คือ อยากแล้วแสวงหาเกินความจำเป็น มีไว้เกินความจำเป็น หรือว่าใช้สอยเกินความจำเป็น ก็เป็นของลามก

ข้อ ๖ : เมตตาใจกว้าง ใจบุญ

เมตตา แปลว่า ความเป็นมิตร มิตรคือความรู้สึกรักหรือหวังดี คนไทยมีเมตตาโดยอาศัยอิทธิพลของพระพุทธศาสนา ฝรั่งก็ออกปากสรรเสริญถึงควมมีใจกว้างใจบุญของคนไทย แปลว่า เรามีความเห็นแก่ตัวน้อยกว่าพวกฝรั่ง ฝรั่งจะเป็นครูสอนความเห็นแก่ตัวอย่างลึกซึ้งอย่างที่มีอะไรบังหน้า ไม่เหมือนกับความไม่เห็นแก่ตัวเรามีความเมตตากรุณา ทำลายความเห็นแก่ตัวโดยหลักพุทธศาสนาเป็นพื้นฐาน

ข้อ ๗ : ความอดกลั้น

ในพระพุทธศาสนาเรียกว่า "ขันติ" คนที่มีความอดกลั้นนี้คือคนที่มีธรรมะอย่างแรง เพราะมันยาก การอดกลั้นนี้มียาก เราบันดาลโทษโดยไม่รู้สึกตัว ถ้าไม่อบรมบ่มนิสัยมาในวัฒนธรรม ไม่อบรมมาในสายเลือดแล้ว มันก็เป็นการยากที่จะอดกลั้น เพราะฉะนั้น คุณยังหนุ่มๆอย่างนี้ อย่าบันดาลโทษะ อย่าปล่อยไปตามอารมณ์ ฝึกฝนความอดกลั้นนี้ไว้ให้มาก

อดกลั้นในระยะยาวก็คือว่า รอได้ คอยได้ ทนได้ มันก็ระยะยาว ที่เด็กๆของเราไม่ค่อยมีความอดกลั้นก็เสียไปตั้งแต่เล็ก เจ้าชู้กันตั้งแต่เล็ก การเล่าเรียนเสีย อย่างนี้ก็เพราะไม่มีความอดกลั้น

เพราะฉะนั้น คำว่า "อดกลั้น" มันกินความกว้าง อดกลั้นต่อทุกอย่าง แล้วสรุปรวมอยู่ที่ อดกลั้นต่อความบีบคั้นของกิเลส

ที่นี่ อดกลั้นนี้ต้องแจ่มใสด้วย ยึดแน่นแจ่มใสไปด้วย ไม่ใช่ว่าเป็นทุกข์ทรมานเหมือนไฟไหม้อยู่นอก อย่างนั้นไปไม่รอด ต้องมีการระบายออก มีการแก้ไข เพื่อให้แจ่มใส

ข้อ ๘ : การยอมได้

คือว่า ยอมให้ได้ (tolerance) เราเป็นฝ่ายยอมได้ ในเมื่อฝ่ายอื่นไม่ยอม หรือว่ายอมกันทั้ง ๒ ฝ่าย ที่เรียกว่า “ให้อภัย” การให้อภัยไม่ถือโทษนี่คือการยอมได้ ผู้ที่ให้อภัยหรือผู้ที่ยอมนั้นแหละเป็นผู้ชนะ คนไม่ยอมนี้แหละคือคนแพ้หรือคนโง่ อย่าเข้าใจไปว่าถ้ายอมแล้วจะเป็นฝ่ายแพ้

พระพุทธเจ้าท่านตรัสสรรเสริญผู้ที่ยอมได้ ให้เรื่องราวที่มันกำลังเกิดขึ้นแล้วจะลุลกลามกลายเป็นความพินาศของทั้งหมด แล้วก็มีคนฝ่ายหนึ่งยอมเสีย ทั้งที่ตัวไม่ผิด ยอมว่าผิด หรือยอมทุกอย่างที่จะให้เรื่องมันระงับไปได้ นี่พระพุทธเจ้าท่านสรรเสริญคนชนิดนี้ ดังนั้นความยอมได้ หรือความให้อภัยนี้จำเป็นอย่างยิ่ง คือมันเป็นวัฒนธรรมพื้นฐาน

ข้อ ๙ : ความไม่ตามใจกิเลส

ความไม่ตามใจกิเลส คือ ความไม่ตามใจความรู้สึกฝ่ายต่ำ อย่างที่เขาเรียกกันในภาษาสากลนั้น จิตมีความรู้สึกฝ่ายต่ำกับความรู้สึกฝ่ายสูง ที่นี้อย่าไปตาม อย่าไปยอมตามความรู้สึกฝ่ายต่ำ ให้ยึดมั่นในความรู้สึกฝ่ายสูง ก็เลยไม่ทำตามอำนาจของกิเลส อย่ายอมตามอำนาจของกิเลส ให้ยึดธรรมะเป็นหลักคือตามใจพระธรรม

ถ้าเขียนเป็นคู่ที่ว่า “ไม่ตามใจกิเลส แต่ตามใจพระธรรม” ถือเอาตามความมุ่งหมายของพระธรรม ไม่ตามใจกิเลสเป็นวัฒนธรรมสูงสุดของคนไทย พอไปตามใจกิเลส เป็นทาสของกิเลส ก็สูญเสียความเป็นไทย เพราะว่าไทยนั้นไม่ใช่ทาส ก็พูดกันอยู่แล้ว ไปตามใจกิเลสก็เป็นทาสมืดหัวไปเลย จมมืดหัวลงไปเป็นทาสเลย

ข้อ ๑๐ : ความมีแบบฉบับเป็นของตนเอง

ชาวพุทธจะมีแบบฉบับเป็นของชาวพุทธเองในทุกกรณี ในการกินอยู่หลับนอน ในการเกิด การแก่ การเจ็บ และการตาย เท่านั้น
ก็แล้ว

เรามีแบบฉบับของเราเอง ไม่ตามกันใคร เรารู้จักโลก เรา
รู้จักตัวเอง ว่าสิ่งทั้งหลายทั้งปวงในสังสารวัฏฏ์ ในจักรวาลนี้เป็น
อย่างไร รู้จนไม่ยึดมั่นถือมั่นสิ่งใดโดยความเป็นตัวกู-ของกู นี่รู้จัก
ตัวเอง รู้จักโลก ในขนาดไม่ยึดมั่นถือมั่นเป็นตัวกู-ของกู เพราะฉะนั้น
จึงเกิดระเบียบปฏิบัติในการกินอยู่หลับนอน ในการเกิด แก่ เจ็บ
ตาย เป็นพิเศษขึ้นมา เป็นแบบของชาวพุทธ

๐ หลักแห่งความรุดพื้นฐาน

ทั้งหมดนี้ ขอให้ถือเป็นวัฒนธรรมของชาวพุทธ และเป็นหลัก
แห่งความรุดพื้นฐาน

- ข้อที่ ๑ มีความขยันขันแข็ง กล้าหาญ ยอมตายด้วย
พระธรรม นี่เป็นข้อที่ ๑
- ข้อที่ ๒ สุภาพอ่อนโยน ขยายความไปถึงเชื่อฟังคนเฒ่า
คนแก่
- ข้อที่ ๓ กตัญญู
- ข้อที่ ๔ มีศีลมีสัตย์
- ข้อที่ ๕ ประหยัด สันโดษ
- ข้อที่ ๖ มีเมตตา กรุณา ใจกว้าง ใจบุญ

- ข้อที่ ๗ อดกลั้น อดทน มีความแจ่มใสประกอบอยู่ด้วย
ข้อที่ ๘ ยอมได้ ให้อภัยได้ เป็นฝ่ายยอมเพื่อให้เรื่อง
ต่างๆระงับไป
ข้อที่ ๙ ไม่ตามใจกิเลส แต่ตามใจพระธรรมหรือพระเจ้า
ข้อที่ ๑๐ มีแบบฉบับเฉพาะของชาวพุทธเอง ในการกินอยู่
เกิด แก่ เจ็บ ตาย

ทั้งหมดนี้ขอให้เรียกว่า “วัฒนธรรมของชาวพุทธ” เป็นพื้นฐาน
แห่งความรอด พื้นฐานของฆราวาสที่เป็นชาวพุทธทั่วไป เป็นพื้นฐาน
ที่ส่งเสริมให้ไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ วิมุตติ หลุดพ้นจากการ
เวียนว่ายในวัฏฏสงสาร นี่แหละวัฒนธรรมของชาวพุทธ เป็นสิ่งที่มี
ขอบเขตกว้างขวางอย่างนี้

ขอให้สนใจทั้งเด็ก ทั้งผู้ใหญ่ ทั้งหญิง ทั้งชาย ทั้ง ๔ ระดับ
ของอาศรม ที่เป็นพรหมจารี ที่เป็นคฤหัสถ์ เป็นวนปรัสถ์ เป็นสันยาสี

ปณิธานของหลวงพ่อปัญญาั่นนทะ

พระพรหมมังคลาจารย์ (หลวงพ่อปัญญาั่นนทิกขุ)

๑

ปณิธานของหลวงพ่อปัญญาั่นทะ

๑. ร่างกายชีวิตเป็นของพระรัตนตรัย ข้าพเจ้าเป็นทาสพระรัตนตรัย โดยสมบูรณ์
๒. ความมุ่งหมายของข้าพเจ้า อยู่ที่ประกาศคำสอนที่แท้ของพระพุทธศาสนา
๓. ข้าพเจ้าจึงต้องเป็นคนกล้าพูดความจริงทุกกาลเทศะ
๔. ข้าพเจ้าจักต้องสู้ทุกวิถีทาง เพื่อทำลายสิ่งเหลวไหลในพระพุทธศาสนา และนำความเข้าใจถูกมาให้แก่ชาวพุทธ
๕. ข้าพเจ้าไม่ต้องการอะไรเป็นส่วนตัว นอกจากปัจจัยสี่ พอเลี้ยงอัตภาพเท่านั้น ผลประโยชน์อันใดที่เกิดจากงานของข้าพเจ้า สิ่งนั้นเป็นของงานที่เป็นส่วนรวมต่อไป
๖. ข้าพเจ้าถือว่า คนประพฤติชอบตามหลักธรรม เป็นผู้ร่วมงานของข้าพเจ้า นอกจากนี้ไม่ใช่ นี่คือการตั้งใจและแผนงานของข้าพเจ้า

วิกรมวิทย์ ภาณุ

๒

ปณิธานเพื่อความถูกต้อง

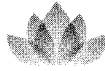

ความคิดของอาตมาในเรื่องการเป็นสมภารนี้ก็คือ จะต้องเปลี่ยนแปลงอะไรหลายอย่างเพื่อให้ดีขึ้น เช่น เปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ของพุทธบริษัทให้ดีขึ้น ให้เป็นสัมมาทิฐิมากขึ้น ให้มีความเชื่อถูกต้องตามหลักพระพุทธศาสนามากขึ้น อันนี้เป็นอุดมการณ์เก่าแก่ตั้งแต่ไม่ได้เป็นสมภาร คือ ตั้งแต่เริ่มเทศน์สอนคนมา ก็ตั้งใจว่าสอนเพื่อแก้ ไม่ใช่สอนเพื่อให้ญาติโยมเบาใจสบายใจเหมือนที่เขาเทศน์กันทั่วไป แต่เทศน์เพื่อปรับปรุงแก้ไขความคิดความเห็นของญาติโยมที่ผิดให้กลายเป็นถูก ที่ม่งายให้กลายเป็นความฉลาด ให้ก้าวหน้า นี่เป็นหลักใหญ่

(แสดง ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อาทิตยที่ ๒๕ พ.ค. ๒๓)

๓

ปณิธานการปาฐกถาธรรม

อาตมามีความคิดในเรื่องสอนธรรมะมาก ก็เลยเปิดการเทศน์วันอาทิตย์ขึ้นในพรรษานั้น เริ่มในพรรษา เพราะว่าจะอยู่ประจำที่แล้วในพรรษา ๒๕๐๓ ก็เริ่มเทศน์ในหลายศาลา ก่อนจะเทศน์ก็ไปขอเก้าอี้เขา จากพวกชลประทาน ให้สร้างเก้าอี้ให้สัก ๑๐๐-๒๐๐ ตัว เพื่อให้คนมานั่งฟังปาฐกถา เตรียมซื้อเครื่องขยายเสียง ลำโพง ๒ ลำโพง แล้วก็ติดเข้า

พอถึงวันอาทิตย์ก็เริ่มแสดงธรรม คนมาฟังธรรมไม่ก็คนในวันนั้น เพราะคนยังไม่รู้ แต่ก็ไม่เป็นไร นึกในใจว่ามันต้องตั้งต้นด้วยของน้อยๆ แล้วก็ค่อยก้าวต่อไปโดยลำดับ จนกระทั่งกว้างขวางออกไปเรื่อยๆ ทำเรื่อยๆไป มีคนรู้เข้าก็มาฟังปาฐกถาจำนวนมากขึ้น

พูดแต่ในวัดอย่างเดียวไม่พอ คนยังไม่รู้กันมาก ก็เลยไปติดต่อสถานีวิทยุยานเกราะ บอกว่า ขอให้เวลาสักครึ่งชั่วโมงใน ๑ สัปดาห์ เพื่อพูดธรรมะแก่ประชาชน ก็เลยพูดทางยานเกราะ มีอะไรก็บอกไปในยานเกราะให้คนรู้ว่าที่วัดมีอะไรบ้าง มีการเทศนาทุกวันอาทิตย์ เวลา ๙ โมงครึ่งถึง ๑๐ โมงครึ่ง คนเขาได้ยินเขาก็มากันแล้วเขานิมนต์ไปเทศน์ตามวัดต่างๆ เทศน์วัดไหนก็โฆษณาทุกแห่ง

บอกว่าวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ปากเกร็ด นนทบุรี มีการพุทธธรรมะ
ทุกวันอาทิตย์ ให้ญาติโยมไปฟังบ้างไปดูบ้าง โยมเขาก็มากัน คน
ค่อยมากขึ้น เต็มศาลาแล้วก็แสดงอยู่ในศาลานั้นเป็นเวลาหลายปี
เพราะว่าไม่มีที่อื่นที่ดีกว่านั้น แสดงนานๆเข้ามีคนมากขึ้น ก็เห็นว่า
มันจะไปไม่ไหว ก็ต้องขยับขยายหาที่ทางต่อไป

พระที่นอนเฉยๆ ไม่มีใครวิพากษ์วิจารณ์สักองค์เดียว เพราะ
ว่าฉันแล้วก็นอนก็ไม่มีใครว่าอะไร แล้วก็ไม่มีใครรู้จักด้วยซ้ำไป แต่
องค์ไหนทำงานทำการ ยิ่งทำงานมากๆ ยิ่งมีคนวิษยามาก เพราะว่า
มันเด่นเกินไป

เราอย่าไปห่วงไหนกับสิ่งเหล่านั้น เขาจะวิพากษ์วิจารณ์ช่าง
เขา ปากของเขา เขามีเสรีภาพในการที่จะพูด เราก็มีเสรีภาพในการ
กระทำ เขาพูดเท่าใดเราก็ทำไปตามเรื่อง เขาพูดว่าดี เราก็ไม่ได้ดีไป
ตามเขาว่า เขาพูดว่าชั่ว เราก็ไม่ได้ชั่วตามเขาว่า ดีชั่วมันอยู่ที่เราทำ
ต่างหาก เราควรจะดูตัวเรา ว่าเราทำถูกหรือทำผิด เราทำดี
หรือทำชั่ว ทำให้มันเสื่อมหรือทำให้เจริญ เพียงเท่านั้นก็พอ
แล้ว ไม่ต้องไปวิตกกังวลอะไร เพราะฉะนั้น สิ่งใดที่เป็นประโยชน์
เราก็ทำไป

(แสดง ณ ลานอโศก วัดมหาธาตุ ๑๗ ม.ค. ๑๔)

๔

เผยแผ่ธรรมะบริสุทธิ์

เมื่อมาเป็นสมภารวัดชลประทานฯ อาตมามีอุดมการณ์ไว้ว่า
วัดนี้จะให้เป็นวัดที่เผยแผ่สัจธรรมของพระพุทธเจ้า เรียกว่า
เผยแผ่ธรรมะบริสุทธิ์ ไม่ให้เผยแผ่สิ่งเหลวไหล เช่น หมอद्यของ
ขลังโชคลางเรื่องอะไรต่างๆ ซึ่งไม่ใช่พุทธศาสนา จะไม่ให้มี เพราะ
ฉะนั้นวัดนี้จึงไม่มีหมอद्य

คราวหนึ่งพระมาพักทำตนเป็นหมอद्य ญาติโยมมาบอกให้
ทราบ ว่า พระที่มาพักที่กุฏินั้น มาจากจังหวัดหนึ่งทางปักชำได้เป็น
หมอद्य อาตมาเลยไปบอกว่า “คุณกลับวัดได้แล้ว มาอยู่ที่นี่ทำให้เสีย
อุดมการณ์ของวัด” พระบอกว่า “ขออยู่อีก ๒ คืนจะไม่ดูใครแล้ว”
พอครบ ๒ คืนไปได้ ไกลกลับบ้าน เพราะมานั่งแอบเป็นหมอद्य วัดนี้
ไม่มีหมอद्य ไม่มีการทำพิธีนอกรัตนกรอย เช่น ปลุกเสกลงเลขลง
ยันต์ ทรงเจ้าเข้าผี อะไรต่างๆไม่ให้มี

ถ้าใครจะมาดูว่าจะแต่งงานวันไหนก็ดู ต้องถามเขาก่อนว่า
จะแต่งงานไหน จะสะดวกวันไหน อะไรมันพร้อมกันไหม ถ้าพร้อม
จะเอาใกล้ๆ หรือว่าไกลๆ ถ้าใกล้ก็เอาวันเสาร์ที่จะถึงนี้ทันไหม บอก

ว่าทัน เอาวันเสาร์ก็แล้วกัน ถ้าว่าเอาห่างหน่อย เอาอีก ๒ เสาร์ให้มันสะดวก วันเสาร์สะดวกไม่เดือดร้อน ทำอย่างนั้น

บางครั้งเขานิมนต์ บอกว่าให้สวดมนต์เวลานั้น จะสวดแหวนเวลานั้น สวดมงคลเวลานั้น อาตมาบอกว่า ต้องมอบให้อาตมานิมนต์อาตมามาแล้วต้องให้อาตมาเป็นใหญ่ ใครจะมาเป็นใหญ่เหนือท่านปัญญาไม่ได้ตอนนี้ “ฉันต้องเป็นใหญ่ ต้องทำตามฉัน ถ้าไม่ทำตามฉัน ฉันจะพาพระกลับหมดตอนนี้” ยืนคำขาดเลย “ถ้าอย่างนั้นก็แล้วแต่ท่านเจ้าคุณฯ ก็แล้วกัน” ก็ทำตามของเรา เอาเจ้าบ่าวเจ้าสาวมาจุดธูปเทียนไหว้พระรับศีล ฟังสวดมนต์ สวดนิมิตหน่อย ไม่ต้องยืดยาวอะไร เสร็จแล้วเอาของมาฉัน ฉันเสร็จ “นั่งลงฉันจะสอนเจ้าบ่าวเจ้าสาว” สอนเสร็จกลับวัด

หน้าที่สวดแหวนเป็นหน้าที่ของเจ้าบ่าว จะสวดเมื่อไรก็ได้ เพราะเป็นของเขาแล้ว จะสวดเมื่อไรก็ตามใจเขา ไม่เกี่ยวกับพระเรื่องนี้ พระก็กลับวัดเท่านั้นเอง ถ้าไปตามใจโยมมันเสียเวลาคอยฤกษ์เวลานั้นเวลานี้ เรายังงานเยอะแยะที่จะต้องทำอีก นั่นมันเรื่องของโยม ฉันมีหน้าที่มาสอนเจ้าบ่าวเจ้าสาว สวดแหวนแล้วแต่สวดเวลาไหน แหวนมันเป็นรูปอยู่แล้ว จะสวดเวลาไหนมันก็เข้าทั้งนั้น แล้วจะหาฤกษ์อะไรนักหนาให้มันชักช้าไป นี่แก้กันอย่างนั้น.

(แสดง ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อาทิตย์ ๒๕ พ.ค. ๒๓)

๕

ปฏิรูปประเพณีการบวช

เมื่อได้รับแต่งตั้งเป็นอุปัชฌาย์แล้ว ก็บวชให้ได้ แต่มีข้อแม้กับญาติโยมที่จะมาบวชว่า ต้องบวชแบบประหัต ไม่ใช่ว่าแบบฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย ดังที่ญาติโยมทั้งหลายทำกันอยู่ ให้ประหัต คือไม่ต้องทำขวัญนาค ไม่ต้องมีลิเกฉลอง ไม่ต้องเลี้ยงเหล้าเลี้ยงข้าวกันอย่างฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย คนจะบวชต้องเผชิญแขกกันตั้งร้อยโต๊ะ แล้วก็เลี้ยงกันอยู่จนดึกดื่นเที่ยงคืน ที่เขาไป ไปบวชวัดอื่นเขาทำกันอย่างนั้น รำคาญมองดูแล้วไม่ไหว สิ้นเปลืองเงินทอง แล้วก็หนวกหูชาวบ้านด้วย ก็เลยคิดว่าวัดเรามันต้องแก้ เวลาใครจะมาบวชก็บอกเขาว่า ต้องบวชอย่างนี้ๆ เอาหรือไม่เอา ถ้าไม่เอาไปบวชวัดอื่น เขาก็เอาอยู่ ก็เลยมีระเบียบในการบวชดีขึ้น

ใครมาบวชที่นี่ก็ไม่เปลืองสตางค์ ไม่ฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย แต่ว่าตัดเรื่องสุรุ่ยสุร่ายแล้ว ต้องมีทางที่ดีให้เขาด้วย ก็แนะนำว่า เงินอย่าจ่ายไม่เข้าเรื่อง เช่น ไปซื้อดอกบัวมาถวายพระ ซึ่งมันไม่ได้เรื่องได้ราวอะไร กินก็ไม่ได้ เอาไปวางๆ ไว้ เขียวก็โยนทิ้งไป แต่ดอกหนึ่งราคาเท่าไร ชี้แจงให้เห็น หรือไปซื้อดอกไม้กระดาดแฉวงเสาชิงช้าที่

เขาทำไว้อย่างสบายๆ เอามาไม่เท่าไรชี้ฝุ่นหยากไยจับ ไม่ถาวรอะไร ไม่จำเป็นต้องซื้อ เช่น เวลาบวช เขามีการนำร้อนประดับด้วยกระดาษสวย ทำไว้อยะ เวลานี้ไปดูเถอะ แถวเสาชิงช้าเขาเตรียมแล้ว หม้อข้าวก็จัดเตรียมไว้อย่างสบายๆ ซื้อมาอาตมาเห็นว่ามันไม่ได้เรื่องเพราะแพงไปโดยใช่เหตุ เสียค่าดอกไม้ประดับหม้อด้วย ถ้าจะซื้อก็ซื้อแต่หม้อเฉยๆ ซื้อแต่กาน้ำเฉยๆ แต่วัดนี้ไม่ใช้กาน้ำ เพราะว่าไม่ได้กินน้ำชาเลยบอกว่าไม่ต้องซื้อดอกไม้กระดาษ ก็ไม่ต้องซื้อ

เวลาบวชให้ทำงานๆ ทำกะทงใบตองใส่ดอกไม้สองสามดอก มีฝาดรอบตามธรรมเนียมโบราณ ไม่เปลืองเงินเปลืองทอง ทำอย่างนี้พอประหยัดขึ้นในการใช้จ่าย ให้เขาประหยัดในเรื่องไม่จำเป็น

ที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์นี้ ในพิธีบวช เมื่อเข้าโบสถ์แล้วไม่ให้กินอะไร ให้ทำแต่งงาน ญาติโยมเข้าโบสถ์ไม่ให้สูบบุหรี่ ไม่ให้กินหมาก ไม่ให้ดื่มน้ำสัมน้ำหวาน

อันนี้เห็นวัดอื่นแล้วมันยุ่ง พอเข้าโบสถ์แล้ว เดี่ยวเอาน้ำอัดลมเข้าไปถวาย เดี่ยวบุหรี่ เดี่ยวหมาก อาตมารำคาญมานานแล้วตั้งแต่เป็นพระหนุ่ม ไม่ไหว

เข้าโบสถ์ต้องเจียบ นั่งเรียบร้อย จะมาสูบบุหรี่มาคุยกันในโบสถ์ไม่ได้ ทุกคนเข้าไปต้องนั่งเจียบ ไม่ให้มีเสียง เราจะได้ทำงานสบาย สอนนาค พูดจาอะไรก็คล่องแคล่ว นี่โยมมาคุยกันมันหนวกหู ดูวัดอื่นคุยกันลั่น พระก็นั่งทำงานไป โยมก็คุยกันไป ดื่มน้ำสัมน้ำหมากสูบบุหรี่ควันโขมง ทำกันอยู่ได้ ไม่มีความคิดก้าวหน้าเสียบ้างเลย อย่างนี้ก็ไม่ไหว ที่นี้ก็เปลี่ยนแปลงไป นี่อันหนึ่ง.

(แสดง ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อาทิตย ๒๕ พ.ค. ๒๓)

๖

ตามรอยพระพุทธองค์

พระพุทธเจ้าของเรานั้นเป็นนักปฏิรูป อะไรที่ไม่ดีทรงเปลี่ยนแปลง ทรงแก้ไขให้ดีขึ้น ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวอินเดียที่รุ่มร่ามรุงรัง ไม่เป็นประโยชน์ พระองค์ก็แก้ไขปรับปรุงทำให้ดีขึ้นหลายอย่างหลายประการ

อาตมาไปที่ไหนแล้วก็คิดว่า หลายเรื่องไม่ควรจะเป็นอยู่อย่างนี้ ควรแก้ไข ควรจะปรับปรุง อย่าให้คนมันหลงกัน เช่นว่าไปเช่นไหว้ด้วยการจุดประทัด จุดอยู่ทุกวัน หนวกหูจะตาย แล้วทำไมไม่แก้เขาบ้าง ไม่บอกเขาเสียบ้าง บอกว่ามันไม่ถูกต้อง คนเขาจะได้เปลี่ยนความคิดไป เขาก็คงมา ถ้าเราให้ของดีแก่เขา ของดีแท้ๆ นี่เราให้ของดีจอมปลอม ไม่ให้ของแท้ ของปลอม มันจะไปได้สักกี่น้ำ มันไปไม่ได้เท่าใด เป็นเรื่องน่าคิดในเรื่องอย่างนี้

พิธีกรรมต่างๆ ในทางศาสนานั้น ถ้าเราทำให้เกิดประโยชน์ ก็จะเป็นคุณเป็นค่าแก่พระศาสนา แต่ถ้าเราไม่คิดแก้ไขทำให้เกิดประโยชน์ในทางธรรมะ มันก็ไม่เกิดอะไรนอกจากความมึนงงความหลงผิด เกิดความเข้าใจผิดกันอยู่ด้วยประการต่างๆ เหมือนคนแย้ง

หว่ายกันในงานผูกพัทธสีมาหว่ายที่ทำเป็นสาแหรกแขวนลูกนิมิตร
พอดัดลูกนิมิตรลงหลุมก็แย่งหว่ายกัน แย่งกันไปแย่งกันมาไม่รู้จักจบ

ที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์นี้ คราวผูกพัทธสีมาเก็บหว่ายไว้
ญาติโยมนั่งเป็นกลุ่มเป็นก้อน ไม่กลับบ้าน อาตมาเที่ยวเดินถามโยม
ทำไมไม่กลับบ้าน อยากได้หว่ายถามตรงไหนก็อยากได้หว่าย เลย
ติดเครื่องขยายเสียงเรียกประชุม ใครอยากได้หว่ายเชิญมานี่มากัน
พร้อม เลยถามว่า “โยมอยากได้หว่ายหรือ” “ค่ะ” “เอาไปทำอะไร”
“เขาวาดิ” “ดีอย่างไร” “ไม่ทราบ” ดี แต่ไม่รู้ว่ ดีอย่างไร ถามโยม
อีกคน “โยมต้องการหว่ายหรือ” “ต้องการ” “เอาไปทำอะไร” เขา
บอกว่า “เอาไปผูกไว้ที่บ้าน ขายของดี” “โยมเอาหว่ายผูกไว้ แล้ว
นั่งหน้าบอบุญไม่รับ ขายดีไหม? มันไม่ดีหรอก ต้องยืมกับเขาบ้าง”
แล้วก็ถามคนโน้นคนนี้ต่อไปหลายคน ถามแล้วเลยเทศน์ให้ฟัง พอ
อธิบายสักชั่วโหม่ง เทศน์อยู่กัณฑ์หนึ่ง พอจบแล้วโยมสาธุ หายโง่กัน
เสียที โง่กันมาหลายสิบปีแล้ว

วัดไหนผูกพัทธสีมาคนต้องการไปเอาหว่าย ได้มาตั้งหลาย
อันแล้ว เอามาเก็บๆไว้เท่านั้นแหละ เหมือนกับเด็กเก็บลูกหินไว้เล่น
นี่เก็บไว้เป็นท่อนๆเลย ต่างพากันบอกว่า สาธุ หายโง่เสียที มันก็
ดีขึ้นเพราะอธิบายให้คนฟัง คนก็ไม่ต้องการอยำนั้ต่อไป

ที่ไม่แก้กันก็เพราะลามกตัวเดียว ต้องการปัจจัยเงินทอง ค่า
หว่ายมันแพง วัดหนึ่งผูกพัทธสีมาแล้ว คนก็แย่งโน่นแย่งนี่กัน พระ
องค์หนึ่งอุตริจับไมโครโฟน แล้วประกาศว่า ไม้รวักไถ่นั้นดีเหมือนกัน
เอาไปปักไว้ที่บ้านป้องกันเสนียดจัญไร...เรียบ...ไม่มีเหลือสักอันเดียว
คนแย่งกันถอนไปหมด ทั้งบริเวณเลย นี่แหละคนมันตื่นเต้นไม่เข้า

เรื่อง หลับตาตื่น ไม่ลืมตาตื่น พอเขาพูดอะไรดีเอาจังนั้น แย่งไม้
รื้อไถ่กันไปหมด ไม่มีเหลือสักอันหนึ่ง เป็นอันอย่างนี้

เมื่อเราชอบส่งเสริมสิ่งเหลวไหลให้คน ชอบส่งเสริมความไม่มี
ปัญญา ไม่มีความรู้ความเข้าใจ มันจะดีขึ้นได้อย่างไร พุทธบริษัท
จะเป็นผู้รู้ได้อย่างไร เป็นผู้ตื่นได้อย่างไร เป็นผู้เบิกบานได้อย่างไร
เมื่อเราไม่สอนให้เขารู้ ไม่สอนให้เขาตื่น ไม่สอนให้เขาเบิกบานใน
ทางที่ถูกที่ชอบ มันก็มกายนอนอยู่อย่างนั้นเรื่อยไป มันเกิดความ
เสียหาย

(แสดง ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อาทิตย ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖)

๗

งดการแสดงมหรสพในวัด

ปัจจุบันนี้เรื่องที่วัดไหนๆชอบทำกัน คือ มืงานมหรสพเขาชอบสนุกกัน ชอบให้วัดมีมหรสพ มืงานประจำปี อาตมาตั้งไว้ในใจว่า วัดนี้จะไม่ให้มืมหรสพในวัด จะไม่มีงานประเภทงานประจำปี ปิดทองพระ หรืองานอะไรทั้งนั้น จะไม่มีเงินใช้ก็ไม่จัด ลองดูซิ ว่าทำดีทำชอบมันจะเจริญไหมในหลักการนี้ มีเมื่อวันเปิดวัดเท่านั้นเอง วันเปิด กรมชลฯ เขาจัดให้มีกัน เพราะอาตมายังไม่เป็นเจ้าวัด ไปว่าอะไรเขาไม่ได้ วันนั้นเขามีจำอวด มีอะไรต่ออะไรเยอะแยะ มีกันใหญ่ แต่ก็ไม่ได้สะดวกเพราะฝนตกหนักกันลำบาก เปราะเพื่อนไปตามๆกัน

พออาตมาเป็นสมภารเสร็จเรียบร้อย ก็ตั้งอธิษฐานใจว่า วัดชลประทานฯ จะไม่ให้มืมหรสพแสดงต่อไปตลอดอายุของการเป็นสมภาร คนมาที่หลังมันเรื่องของเขา แต่ว่าจะเขียนเป็นธรรมนูญไว้จะสลักแผ่นหินไว้ว่าอุดมการณ์ของวัดชลประทานฯ คืออะไร ติดไว้ที่กุฏิเลย หรือว่าติดไว้ที่โรงเรียนนี้ ต้องอย่างนั้น ใครมาเป็นสมภารโปรดรักษาอุดมการณ์นี้ไว้ด้วย อย่าเปลี่ยนแปลงเสียเป็นอันขาด ตั้งไว้ให้รู้ ต่อไปจะต้องเป็นอย่างนั้น ไม่อย่างนั้นคนมาที่หลัง ไม่ไหว

ท่านปัญญาไม่ทันสมัย ไม่สนุก เราเล่นลิเกกันดีกว่า วัดกว้างขวาง
ดี แล้วก็เปิดลิเก ๒ โรง ยุ้งกันไปหมด อาตมาไม่นิยมอย่างนั้น

สมัยนี้พระต้องเทศน์ให้กระฉับกระเฉงหน่อย เทศน์ให้ทันหู
ทันใจ เดียวนี้เพลงลมพัดชายเขาใครเขาชอบฟัง เขาฟังเพลงลูกทุ่ง
กันทั้งนั้นแหละ เพราะว่าฟังมันทันหูทันใจดี พระเทศน์ก็เหมือนกัน
ต้องหัดเทศน์แบบใหม่เวลานี้ ต้องเทศน์ให้ทันหูคนให้ทันอกทันใจ
เพราะฉะนั้น จึงต้องฝึกฝนในเรื่องนี้ มีงานศพต้องแนะนำให้มีการ
เทศน์ คนไปประชุมกันที่ป่าช้าเราต้องไปเทศน์ ไปหัดพูดกันในที่นั้น
คนก็เข้าใจขึ้น

หรือถ้าเขาใจมันต์เราไปตามบ้านที่เขาฝังงาน ถือโอกาสแสดง
ธรรมให้ได้ เช่น เราไปสวดมนต์ที่บ้าน สวดมนต์เสร็จแล้ว เราก็
เทศน์นิดหน่อย ถ้ามีเวลาสัก ๑๐ นาที แนะนำให้เขาเข้าใจว่า ที่มา
สวดนี้ไม่ใช่สวดให้บ้านฟัง บ้านนั้นไม่ดีไม่ชั่วมันเรียบร้อย ถ้านายช่าง
ไม่คอร์ปชั่นแล้ว มันก็เรียบร้อยทุกหลัง ไม่ดีไม่ชั่วอะไร

ดีชั่วมันอยู่ที่คน เจ้าของบ้าน ถ้าเจ้าของบ้านประพฤติธรรม
บ้านก็พลอยดีกับเจ้าบ้าน ถ้าเจ้าของบ้านไม่ประพฤติธรรม บ้านก็
พลอยไม่ดีไปกับเจ้าของบ้าน เราควรจะประพฤติธรรมอะไร ก็เอา
มงคลข้อใดข้อหนึ่งนั้นแหละไปพูดให้เขาฟัง ตามโอกาสที่จะพูดได้
ก่อนที่จะอนุโมทนา ยถาสัพพี เราเทศน์ให้เขาฟังเสียหน่อยหนึ่ง จะ
ได้เกิดความรู้ความเข้าใจ พูดบ่อยๆชาวบ้านก็สนใจในการฟัง

ใครไปตั้งศพที่วัดชลประทานฯเวลานี้ ให้สวดพระอภิธรรมจบ
เดียว สวดจบแล้วพระเทศน์เลย ไม่ต้องนิมนต์ พระนักเทศน์ไปจ้อง
อยู่แล้ว พอพระสวด เหตุปัจจัยจะโย จบ ขึ้นธรรมมาสน์เลย ไม่ต้อง

อาราธนา ไม่ต้องจุดธูปจุดเทียน เพราะว่าไปเทศน์ด้วยความเต็มใจ
ไม่ต้องให้โยมอาราธนา ไปเทศน์เพื่อให้ ไม่ใช่เพื่อจะไปเอา จัดให้
ไปเทศน์คืนละองค์ ถ้า ๗ คืนก็ ๗ องค์ สมภารเทศน์คืนสุดท้าย
อย่างนี้เป็นต้น

ที่ทำอย่างนี้เพื่ออะไร นั่นแหละโรงเรียนหัดเทศน์ พระที่เทศน์
ไม่เป็น ให้ไปเทศน์งานศพก่อน คนน้อยๆ ค่อยๆเทศน์ไปเรื่อยๆ
นานๆก็เทศน์เก่งเอง เทศน์ไปคนเขาฟังเขาก็ติบ้าง ชมบ้าง องค์ไหน
เทศน์ไม่เข้าท่า องค์นั้นต้องอ่านหนังสือ ต้องปรับปรุงตัวเอง ไม่เท่า
ใดก็เป็นนักเทศน์ขึ้นมา เดียวนี้พระวัดชลประทานฯ เทศน์เป็นเกือบ
ทุกองค์แล้ว นอกจากหลวงตาเท่านั้นที่เทศน์ไม่ได้ แก่เกินไปแล้ว
ไม่ต้องหัดให้แกเทศน์ ให้แกเฝ้าวัดก็พอ เราหัดคนอื่นให้เทศน์ต่อไป

เวลาที่ทำศพมันน่าเผยแพร่ธรรมะ สมมติว่าคนมาประชุมกัน
มากๆ มาฟังแต่สวดอภิธรรม สวดๆกันอยู่อย่างนั้น สวดเรียบๆบ้าง
สรกัญญะบ้าง แล้วคนที่ฟังจะรู้เรื่องอะไร แม้พระที่สวดเอง บางทีก็
ไม่รู้สวดอะไรเหมือนกัน ต่างคนต่างไม่รู้ แล้วมันจะได้อะไร

๘

เทศน์ในงานศพ

ในเรื่องที่เกี่ยวกับการตาย อันเป็นช่วงสุดท้ายของชีวิตที่มีการเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นธรรมดา นั่นคืองานศพ ซึ่งอาตมาเห็นว่าเราต้องช่วยกันปฏิรูปเสียใหม่เพื่อความถูกต้องเหมาะสมและประหยัด อย่าทำให้มันใหญ่โตหรูหรา โดยเฉพาะ งานศพของสมภารเจ้าวัด ต้องทำให้เป็นตัวอย่างแก่ชาวบ้าน เป็นงานศพเผยแพร่ธรรมะ อย่าทำงานศพแบบสนุกสนานสำราญใจกัน อย่าหาเงินจากงานศพ แต่ให้ชาวบ้านมารับธรรมะในงานศพ จึงจะดีกว่า อาตมามีอุดมการณ์อย่างนี้

เรื่องที่จะต้องแก้มีหลายเรื่อง คือ

คนมาทำงานศพชอบเอาเหล้ามาเลี้ยงกัน เอะอะไว้วาย อาตมาต้องไปปราบกันทุกที ไปบอกว่า อย่าเมาเอะอะในงานศพไม่ใช่เรื่องสนุก เรามานั่งอยู่น้ำศพ ไม่เครพศพ ไม่เครพพ่อแม่ที่ตาย มากินเหล้าเมายา เหมือนกับดีใจว่าพ่อตายแม่ตาย กูจะได้มรดก ทำอย่างนี้มันไม่ถูกต้อง เมา แล้วยกมือไหว้ หลวงพ่ออย่างนั้น หลวงพ่ออย่างนี้ พูดยังไม่รู้เรื่อง อาตมาถือไม้ตะพดไปด้วย เออ! พูดยังไม่รู้เรื่องพวกนี้ ฟาดเปรี้ยงเข้าให้ อย่าตีหัวเดี๋ยวมันแตกลำบาก

ต้องตีสนหลัง ตีตะโพก พอตีก็วิ่งแจ้นไปเลยตั้งแต่นั้นมาเขาว่า ไม่ได้
เจ้าคุณแกลดูเป็นเหมือนกัน มันไม่ชอบพระองค์ ชอบพระเดช นึกว่า
เจ้าคุณดูไม่ได้ ตีไม่เป็น เลยตีให้ดูเสียหน่อย เรียบร้อย ตั้งแต่นั้นมา
เขาก็ไม่อะอะไว้วายต่อไป

วันหนึ่งน่าฆ่า คือว่าหาทางกินไม่ได้ ทำอย่างไร กินน้ำชา
แต่ใส่เหล้า นั่งอยู่หลังเพื่อน คุยอะอะ พระกำลังสวด คุยใหญ่ เอ!
อะไรคุยใหญ่ เดินไปดู ยกแก้วขึ้นดูน้ำชาอะไร น้ำชาบางยี่ขันนี่
บอกว่านายอำเภอให้ นายอำเภออะไร นายอำเภอไหน ไม่กล้าบอก
ว่านายอำเภอไหน นายอำเภออะไรมาวัดไม่เคารพสถานที่ กินเหล้า
ทำเป็นน้ำชา เป็นนายอำเภอได้อย่างไร แหม! นายอำเภออายุใหญ่
แต่ไม่รู้ว่านายอำเภอไหน อาตมาก็ไม่ถาม กลัวจะอายุมากไป บอก
ว่าเป็นนายอำเภอทำอย่างนี้ได้หรือ ไม่เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน พุด
ดั่งๆ ญาติโยมรู้เข้าทีหลัง ไม่มีใครทำ ค่อยๆ แก่ ต้องกล้าแก้ด้วย
พูดตรงไปตรงมาทีหลังเขารู้แล้วเวลานี้ วัดชลประทานฯ เจ้าคุณแกล
แรง อย่าไปยุ่งกับแก เรื่องเหลวไหล แกล่เล่นงานเอาทีเดียว เวลา
มีงานศพเรียบร้อยเวลานี้

ยังมีเรื่องแก้ต่อไปอีกหน่อยหนึ่ง **เรื่องการสวดศพ** มาแล้ว
ก็สวดกันอยู่นั้น สวด ๔ จบ พอสวด ๔ จบแล้วก็กลับบ้านกัน จะ
ได้เรื่องอะไร อาตมาเห็นว่าไม่ได้เรื่อง เลยคิดเปลี่ยนปฏิรูปใหม่ทีนี้
เอาสวดจบเดียว พอสวดจบเทศน์เลย พระที่เทศน์ไปนั่งอยู่แล้ว เจ้า
ภาพไม่ต้องนิมนต์ ไม่เกี่ยว เป็นเรื่องของวัดที่จะให้ พอสวดจบ เหตุ
ปัจจัยจะโย ขึ้นเลย ขึ้นนั่งบนธรรมาสน์ว่าเลย โยมไม่ต้องเกี่ยวของ เรา
ไปให้ เป็นหน้าที่ พอโยมมาถึงวัดเรามีของดีทำไมไม่แจก นี่โยมมา

เอง ไม่ต้องแจกฐีกา ไม่ต้องปาวร้อง กำไรนักหนาแล้ว ไปเทศน์เลย
จัดพระให้ไปเทศน์ ให้ลูกวัดเทศน์ก่อน แต่ถ้าวันไหนมีคนมากเป็น
พิเศษ อาตมาเทศน์เอง ปกติเทศน์คืนสุดท้าย แต่บางศพคืนสุดท้าย
ก็ไม่ได้เทศน์ เพราะเขานิมนต์ไปวัดอื่นเสียก่อน เลยก็ให้พระอื่นเทศน์
ต่อไป เวลานั้นดีแล้ว คนชอบแล้ว คนชอบว่า ตั้งศพที่วัดชลประทาน
เป็นบุญเป็นกุศล ไม่มีเรื่องสนุก สงบสบายดี คนชอบมา คนตายที่
จังหวัดปทุมยังเห็นศพมาเผาที่วัดชลประทาน ถามว่า “โยมทำไมอยู่
ไกลจึงมาเผาที่นี่” “ทำที่โน่นมันกินผมฉิบหาย” ว่าอย่างนั้น คือมัน
มากิน กินข้าวกินเหล้ายุ่งใหญ่ เอามาทำที่นี่สบายดี ไม่วุ่นวาย ไม่
เดือดร้อน

ความจริงสมัยพุทธกาล เขาไม่มีสวดผีอะไรกันหรอก แต่ว่า
จะไม่ให้สวดเสียเลย นักสวดก็จะเสียใจ เอาไว้บ้าง สวดนิดหน่อย
แล้วให้มีการเทศน์ ยิ่งวัดใหญ่ๆ ที่มีศพมากๆ นำเทศน์ หลวงพ่อไปดู
งานศพแล้วเสียตาย เสียตายคนที่มานั่งสลอน ไม่ได้อะไร มานั่งดู
ดูกันไปดูกันมา แล้วก็กลับบ้าน จะได้ปัญญาที่ตรงไหน เรียกว่าได้
บุญ แต่ไม่ได้กุศล ได้บุญก็คือสบายใจ สบายใจว่าได้ไปงานศพคน
นั้นคนนี้แล้ว แต่ว่าไม่ได้ความฉลาด เรียกว่าไม่ได้กุศล

เป็นหน้าที่ของสมภารเจ้าวัด ที่จะจัดให้คนที่มาวัดได้กุศล
กลับไป เพราะฉะนั้น เราต้องสนทนารธรรม ต้องเทศน์ให้เขาฟังตาม
โอกาส โอกาสที่จะเทศน์เวลาไหนก็ได้ กลางคืนก็ได้ ตอนบ่ายเวลา
จะเผาศพก็ได้

(แสดง ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อาทิตย์ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๒๓)

๙

อุดมการณ์เผยแพร่วรรณะ

อาตมามองเห็นพระพุทธศาสนา ยังมีได้เป็นประโยชน์อย่างแท้จริงต่อจิตใจพี่น้องชาวไทย ได้อธิษฐานใจไว้ว่า เราต้องแก้ไขความเป็นอยู่ของพุทธบริษัท ธรรมะนั้นเราไม่ต้องแก้ไขบ่อยอยู่แล้ว แต่ต้องแก้ไขความเชื่อ แก้ไขการกระทำของพุทธบริษัท ก็เลยตั้งใจว่าจะต้องเทศน์กันโดยตรงไปตรงมา ไม่ต้องเกรงใจใคร ไม่ว่าใครอยู่ในที่นั้น ถ้าทำผิดก็ต้องเทศน์ว่าผิด ถ้าทำถูกก็ต้องบอกว่าถูก จึงได้ตั้งใจไว้ในใจอย่างนี้ เมื่อได้ตั้งใจอย่างนี้แล้ว ก็ได้กระทำตามอุดมการณ์ เพราะฉะนั้น เมื่อไปเทศน์เมืองไหน เขาก็หาว่าด่าเขา เพราะไปแนะนำเขาให้เลิกไหว้ผีสงเวทดา ให้เลิกไหว้อะไรๆที่ไม่ควรจะไหว้ ให้มีใจจงรักภักดีต่อพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ อย่างแท้จริง อย่าเป็นคนประเภทหลายใจ เดี่ยวไหว้พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เดี่ยวไปไหว้เสาหลักเมือง เดี่ยวไปไหว้พระภูมิเจ้าที่ เดี่ยวไปไหว้ผีต้นไม้ เดี่ยวไปไหว้ยายโนนอ้ายนี้ ใครทำอะไรไว้ตรงไหนก็ไปไหว้กันทั้งนั้น

แม้รูปเทวดาหน้าโรงแรม คนก็ไปไหว้กันเต็มไปหมด ดูแล้ว
ก็แสนจะสงสารญาติโยมทั้งหลาย ว่าทำไมจึงมกมายกันอยู่อย่างนี้
แล้วมีใครบ้างในเมืองไทยนี้ที่จะกล้าบอกกับญาติโยมอย่างนั้น ใคร
จะกล้าเทศน์กับญาติโยมอย่างนั้น เขาไม่กล้าเพราะกลัวว่าจะไปขัด
ผลประโยชน์อะไรๆ เข้า ไม่คิดจะสอนคนให้เข้าใจธรรมะ คิดแต่ว่า
จะเอาใจญาติโยมเพียงประการเดียว แล้วศาสนามันจะไปรอดได้
อย่างไร

(ปาฐกถาเมื่อ ๑๗ มกราคม ๒๕๑๔ ณ ลานอโศก วัดมหาธาตุ)

๑๐

อุดมการณ์ผู้สืบอายุพระศาสนา

ผู้ที่ทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนานั้น ต้องมีอุดมการณ์อย่างมั่นคงว่า เราทำงานเพื่อพระศาสนา เราจะอุทิศชีวิตถวายพระพุทธเจ้า ถวายพระธรรม พระสงฆ์ ไม่เอาอะไรกลับมา ให้เหมือนคำที่เราสวดมนต์ทุกเย็นว่า

“พุทธัสสาทัง นิยยาเทมิ สรรีญชีวิตัญจิทัง”

ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตแด่พระพุทธเจ้า

“ธัมมัสสาทัง นิยยาเทมิ สรรีญชีวิตัญจิทัง”

ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตแด่พระธรรม

“สังฆัสสาทัง นิยยาเทมิ สรรีญชีวิตัญจิทัง”

ข้าพเจ้าขอมอบกายถวายชีวิตแด่พระสงฆ์

การมอบกายถวายชีวิตแด่พระรัตนตรัย คือ พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นการยอมให้ทุกสิ่งทุกอย่างแก่พระศาสนา ไม่หวังอะไรตอบแทน ตั้งใจแต่จะให้ เมื่อตั้งใจจะให้แล้ว การทำงานมันก็ดีขึ้น คนที่ยังไม่ให้หมดก็ทำงานเพื่อตัว เพื่อเกียรติ เพื่อชื่อเสียง ทำงานอะไรก็หวังได้เกียรติบ้าง หวังได้ชื่อเสียงบ้าง หวังได้ลาภได้ผลบ้าง ทำไปลาภไม่เกิด ผลไม่เกิด ก็อ่อนแอท้อแท้ เพราะไม่ได้มอบชีวิตจิตใจให้กับพระพุทธเจ้า

เราต้องมาระลึกถึงพระพุทธเจ้าของเราที่เป็นผู้เสียสละทุกสิ่งทุกอย่าง มาทำงานเพื่อประโยชน์เพื่อความสุขแก่ประชาชน ขวนขวายแสวงหาธรรมะ จนตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำงานเผยแผ่ธรรมะแก่ประชาชน จนพระพุทธศาสนาตั้งมั่นมาจนกระทั่งทุกวันนี้

ผู้ใดที่จะทำงานให้แก่พระพุทธศาสนา เบื้องต้นต้องมอบกายถวายชีวิตแก่งานพระพุทธศาสนาเสียก่อน ตั้งจิตอธิษฐานว่า เราทำงานไม่หวัง ไม่เป็น ไม่เอา ในเรื่องอะไรต่าง ๆ ทำงานเพื่อให้ ทำงานเพื่อเสียสละอย่างแท้จริง

ครั้นเมื่อมีความตั้งใจในรูปอย่างนั้นแล้ว เราก็ต้องสร้างตัวให้เจริญด้วยความรู้ ด้วยความสามารถ ด้วยการอ่านหนังสือมาก ๆ หาความรู้ใส่ตัวไว้มาก ๆ สำหรับเอาไปเทศน์สอนคนต่อไป

พร้อมกันกับการศึกษาหาความรู้นั้นก็ต้องปฏิบัติตนให้จิตใจมั่นคงอยู่ในพระธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มีคุณงามความดีประจำจิตใจ ไม่หวั่นไหวโยกโคลงไปกับอำนาจสิ่งชั่วร้ายที่เข้ามาพ้องพานแก่ร่างกายจิตใจของเราเป็นอันตราย อย่างนี้เรียกว่า “ตั้งมั่น” แล้วก็ทำงานเรื่อยไปโดยไม่หวังอะไร ไม่เป็นอะไร

แต่ถ้าถ้าเขาให้เราทำอะไรก็ตาม แต่ถ้าไม่ให้เราทำอะไรก็ตาม ไม่ยินดีไม่ยินร้ายในเรื่องลาภสักการะ ตั้งใจทำงานเพื่องาน ทำหน้าที่เพื่อหน้าที่อย่างแท้จริง ก็จะช่วยให้กิจการของเราเจริญก้าวหน้า เป็นไปในทางที่ถูกที่ชอบสมความปรารถนา

จากโอวาทของพระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)

แสดงแก่พระผู้ปฏิบัติงานศูนย์สืบทอดพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษฎ์

อุดมการณ์ของชาวพุทธ

พระเทพปริยัติเมธี (รุ่น อีรปญฺญ ป.ธ.๙)

อุดมการณ์ของชาวพุทธ

พระเทพปริยัติเมธี (รุ่น อีรปญโญ ป.ธ.๙)

(ปาฐกถาธรรม แสดง ณ โรงเรียนพุทธธรรม วัดชลประทานรังสฤษฎ์ นนทบุรี)

ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย

บัดนี้ ถึงเวลาของการฟังปาฐกถาธรรม ประจำวันอาทิตย์ ชีวิตของเราทั้งหลายวันเวลาผ่านไปปีหนึ่ง สำหรับผู้ที่ทำงาน ปีหนึ่ง ผู้มีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติรู้สึกว่ามันนาน ประเดี๋ยวก็ปีหนึ่งแล้ว วันเวลาผ่านไปจึงกล่าวว่า “เหมือนกับติดปีกบิน” ท่านจึงพยายามสอนเตือนพวกเราว่า “อย่าประมาทอยู่เลย...วันเวลาล่วงไป ๆ บัดนี้ เราทำอะไรอยู่” เพื่อเป็นการเตือนว่า เมื่อวันเวลาผ่านไปนั้นเราควรที่จะเร่งชวนช่วยประกอบความดี ศึกษาปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดความสุข ให้เกิดประโยชน์

โดยเฉพาะเราผู้เป็นชาวพุทธทั้งหลายนั้น ควรที่จะได้ศึกษาเรื่องพุทธศาสนาให้ถ่องแท้ เดียวนี้มีเหตุการณ์ต่างๆเกิดขึ้น ทั้งในสังคมของชาวบ้าน ในสังคมของชาววัด ทั้งในสังคมของชาวพุทธ ถ้าหากว่าวิเคราะห์ตามข่าว วิเคราะห์ตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก็จะ

เห็นว่าเกิดจากการที่ศึกษาพุทธศาสนาไม่ตรงเป้าหมายว่าเราศึกษาพุทธศาสนาเพื่ออะไร มาวัดเพื่ออะไร พระเจ้าพระสงฆ์บวชเพื่ออะไร

บางครั้งเราก็ให้คำตอบแก่ตัวเองไม่ได้ อย่างว่าญาติโยมเป็นชาวพุทธควรจะรู้อะไร ควรจะปฏิบัติตนอย่างไร ชาวพุทธควรมีอุดมการณ์อย่างไร หรืออุดมการณ์ของชาวพุทธเป็นอย่างไร บางทีเราก็เข้าไม่ถึง เพราะว่าไปวัด...มีเป็นจำนวนมากไปเพื่อรดน้ำมนต์ไปเพื่อสะเดาะเคราะห์ ไส้บาตร...ใส่เพราะว่าหมอดูเขาบอกว่าหนูเข้าพระเสาร์แทรก ให้ไปใส่อย่างนั้นให้ไปใส่อย่างนี้ ไม่ได้ใส่ตามพระพุทธรูป ใส่ตามผี ใส่ตามหมอ ไม่ได้ใส่ตามเจตนารมณ์

เหมือนกับไปถวายสังฆทานก็เหมือนกัน ไปถวายเพราะมีคนชักชวนว่าดูราศีไม่ค่อยดี โชคไม่ค่อยดี ให้ไปถวายสังฆทานเสีย แล้วเราก็ยิ่งไปไกลพุทธศาสนา ไม่ได้รู้ว่าเรื่องของพระพุทธศาสนาเป็นอย่างไร เช่นว่า อุดมการณ์หลักของพระพุทธศาสนา ว่าชาวพุทธควรดำรงตนอย่างไร

วันนี้มีนักศึกษาหลายสถาบันมาฟังเทศน์ด้วย ก็จะอธิบายเรื่องง่าย ๆ สักเรื่องหนึ่ง เรื่อง “อุดมการณ์ของชาวพุทธ” เราสวดกันทุกวัน วันนี้ก็สวดแล้ว แต่ว่าเราเอาคำสวดนั้นมาวิเคราะห์มาเจาะลึกมาพิจารณาดูว่าเรามีคุณธรรมตามที่เราสวดนั้นหรือไม่

ดังบทตันๆ บทว่า “นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ” ทำไมใครๆ ก็ต้องว่า นะโม จะรับศีลก็ต้องว่า นะโม จะถวายสังฆทานก็ต้องขึ้นต้นด้วย นะโม แม้แต่หมอละโยศาสตร์ก็ต้องขึ้นต้นด้วย นะโม

นะโม นี่เรียกว่าเป็น “อุดมการณ์ของชาวพุทธ” ใน นะโม นั้นมีความหมายอยู่ ๓ ประการ

บทว่า นะโม นั้นแปลว่า ขอความนอบน้อม

ตัสสะ ภะคะวะโต แปลว่า พระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้มีพระ
กรุณาดุจดั่งวงมหรณพ

ภะคะวะโต นั้น ใช้แทนคำว่า กรุณา คือ กรุณาคุณ

อะระหะโต นั้นเป็น พระบริสุทธิคุณ คือ ความบริสุทธิ์

สัมมาสัมพุทธัสสะ เป็น พระปัญญาคุณ

แปลเป็นไทยง่ายๆว่า พระพุทธเจ้าและชาวพุทธทั้งปวงนั้น
ต้องมีคุณธรรม ๓ ประการ คือ มีกรุณา มีสุทธิ มีปัญญา
ผู้ที่เป็ชาวพุทธต้องเข้าถึง ๓ อย่างนี้ เรียกว่า เป็นคุณธรรมขั้น
พื้นฐาน

ประการแรก คำว่า “กรุณา” ใช้ใน ๒ ความหมาย ถ้าใช้
ในสามัญชนธรรมดาทั่วไปเราก็เรียกว่า “กรุณา” ที่จริงเรานำมาใช้
ในภาษาไทย อย่างเช่นเวลาเขียนจดหมาย แล้วจะให้บุรุษไปรษณีย์
เขานำส่ง ถ้าใช้คำสุภาพๆ ก็มักจะใช้คำว่า กรุณาส่ง หรือ กรุณา
นำส่ง

คำว่า “กรุณา” นั้น แปลว่า ช่วย ช่วยเหลือผู้อื่น แปลง่ายๆ
ว่า ชาวพุทธนั้นต้องมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คิดที่จะช่วยเหลือ
ผู้อื่นที่เขา กำลังมีความทุกข์ มีความเดือดร้อน โดยไม่หวังผล
ตอบแทน

แล้วก็จะไปปรากฏอยู่ในที่แห่งหนึ่งว่า ชาวพุทธจะทำอะไร
จะพูดอะไร จะคิดอะไร ต้องประกอบด้วยเมตตา อย่างเช่นว่า

จะทำอะไรสักอย่างต้องประกอบด้วยเมตตาว่า การกระทำของเรานั้น
ตนเองจะไม่เดือดร้อน ผู้อื่นจะไม่เดือดร้อน จะไม่เบียดเบียนตนเอง
จะไม่เบียดเบียนผู้อื่น จะคิดการใดๆก็ตาม คิดแล้วตนเองไม่เดือดร้อน
คิดแล้วผู้อื่นไม่เดือดร้อน

ถ้าเราทำ พุท คิด แล้วตนเองเดือดร้อน ก็ยังไม่เป็นชาวพุทธ
อย่างแท้จริง หรือเรา ทำ พุท คิด แล้วคนอื่นเดือดร้อนจากการทำ
พุท คิด ของเรา ก็ไม่เป็นชาวพุทธ เพราะว่าขาดความกรุณา

อันความกรุณานั้นเกิดจากจิตใจที่มองเห็นความทุกข์ ความ
เดือดร้อนของผู้อื่น เปรียบเสมือนความทุกข์ความเดือดร้อนของ
ตนเอง ที่จะยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทนจากการ
กระทำนั้น แต่ทำไปโดยหน้าที่ที่คิดว่าเรามีโอกาสที่จะช่วยผู้อื่นได้
เมื่อเรามีโอกาสจะสงเคราะห์อนุเคราะห์แบ่งเบาความทุกข์ความ
เดือดร้อนของผู้อื่นได้ อย่างนี้เรียกว่า “กรุณา”

เรื่องการช่วยเหลือกันในสังคมไทยเรา จำเป็นที่จะต้องให้มี
มากยิ่งขึ้น เพราะมีการพุดกันมากในปัจจุบันว่า คนมีความเห็นแก่ตัว
มากขึ้น ทั้งการใช้รถ ทั้งการใช้ถนน ทั้งการแย่งชิงโอกาสการประกอบ
การต่าง ๆ การทำมาหาเลี้ยงชีพ จนเป็นเหตุให้มีการทะเลาะวิวาท
กันในเรื่องต่างๆ

ที่นี้ “กรุณา” ถ้าสูงขึ้นไปกว่านั้น ท่านใช้ศัพท์ว่า “มหา
กรุณาธิคุณ” อย่างเช่นว่าใช้กับพระพุทธเจ้า ท่านใช้ศัพท์ว่า พระ
มหากรุณาธิคุณ เพราะคำว่า “มหากรุณาธิคุณ” นั้น แปลว่า ยอม
ที่จะช่วยเหลือผู้อื่น แม้ตนเองจะลำบาก

อันนี้ถ้าหากญาติโยมได้ศึกษาพุทธประวัติแล้ว จะเห็นชัดเจนว่า พระพุทธเจ้านั้น ที่พระองค์ได้ทำงานตั้งพุทธศาสนา เทียวอบรมสั่งสอนคนที่มีความทุกข์ให้มองเห็นธรรมะเป็นเวลา ๔๕ ปี พระองค์จะต้องประสบกับปัญหากับอุปสรรคนานัปการ มีทั้งผู้ที่หวังดีและมีทั้งผู้ที่ปองร้าย มีทั้งศัตรูภายในและศัตรูภายนอก

ผู้ที่หวังดีคือผู้ที่มองเห็นพระพุทธเจ้านั้นเป็นดวงประทีป เมื่อส่องไปที่ใดก็ให้แสงสว่าง ให้เขาได้มองเห็นทางแห่งชีวิต ว่าทางนี้เป็นทางที่ถูกต้อง มีความประสงค์ มีความปรารถนาที่จะให้พระพุทธเจ้าไปเทศน์ไปสอนในถิ่นนั้นๆ นี้เรียกว่าพวกที่หวังดี

ทีนี้พวกที่หวังร้าย คือ ศาสนาเก่าๆ ที่มีอยู่ก่อน คำเทศน์คำสอนของพระพุทธเจ้าท่านนั้นไปขัดกับความรู้สึกของคนเก่าคนแก่เข้า คนเหล่านั้นก็ปองร้ายถึงกับว่ากล่าว ถึงกับจัดให้คนไปใส่ร้ายป้ายสีด้วยวิธีการต่างๆ นี้เรียกว่ามุ่งร้ายหมายขจัดพระพุทธเจ้า

ศัตรูภายใน ศัตรูภายนอก ศัตรูภายในคือบริษัทบริวารของพระพุทธเจ้าผู้ที่หวังจะเป็นใหญ่ อย่างเช่นพระเทวทัต ไม่มีความรู้ ไม่ได้ศึกษาข้อวัตรปฏิบัติ ไม่ได้ปฏิบัติตนอยู่ในองค์คุณแห่งสุปฏิปันโน แต่ว่าอยากเป็นพระพุทธเจ้า คิดการใหญ่ถึงกับคบคิดกับผู้มีอำนาจส่งคนไป ต้องการจะให้ไปปลงพระชนม์พระพุทธเจ้า ปล่อยข้างไป ต้องการให้ข้างทำลายพระพุทธเจ้า นี้เรียกว่า ศัตรูภายใน

ศัตรูภายนอก...ลัทธิต่างๆ ก็เข้ามาโหมกระพือมุ่งเป้าหมายที่พระพุทธเจ้า แต่ว่าพระพุทธเจ้าเคยกลัวต่อสิ่งเหล่านั้นไหม...ไม่กลัว เขาปล่อยข้างมา พระอานนท้ออกหน้า ท่านบอกว่า...ไม่ต้องหอรอก

อานนท์ มันเป็นหน้าที่ของเราตถาคต ถ้าเอาชนะข้างไม่ได้ก็ควรตาย ถ้าพูดเป็นภาษาไทย เพราะพระองค์ไม่มีเวรไม่มีภัย ทั้งกับสัตว์ เสร็จจาน และกับมนุษย์ แต่เมตตาเสมอทั้งในคนและในสัตว์ สัตว์ก็ทำร้ายพระองค์ไม่ลง เพราะว่าความเคลื่อนไหวของพระพุทธเจ้านั้นไปเพื่อแก้ปัญหาของผู้อื่น ที่เรียกว่า พระมหากรุณาธิคุณ นั้น เพราะมุ่งช่วยเหลือผู้อื่นเป็นที่ตั้ง ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อยส่วนพระองค์

ยิ่งตอนที่ใกล้จะปรินิพพานแล้ว ประทับอยู่บนแท่นที่จะปรินิพพานแล้ว มีคนที่มีปัญหาค้างใจอยู่ ต้องการจะมาถามพระผู้ปฏิบัติ คือ พระอานนท์ จะไม่ให้ถาม กลัวว่าจะไปรบกวน แต่เสียงนั้นได้ยินเข้าไป พระพุทธเจ้าถึงกับบอกว่า ปล่อยเขาอานนท์ให้เขามาถาม เพราะถ้าเราปรินิพพาน เขาไม่ได้มาถาม เขาจะมีความทุกข์ไปอีกนาน เขามาถาม ถามเสร็จแล้วได้ความรู้ ได้ความเข้าใจ จนบุคคลนั้นเลื่อมใสได้บวชเป็นสาวกอุปสุดท้าย คือ สุกัททะภิกษุ แล้ว ได้เป็นพระอรหันต์อุปสุดท้าย เรียกว่าเป็นสาวก รูปที่ ๘๐ นี่หมายความว่า พระองค์นั้นแม้ว่าพระร่างกายจะเจ็บไข้ได้ป่วย แต่ว่าจิตใจไม่เจ็บไข้ได้ป่วย แล้วพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นอย่างนี้แหละเรียกว่า มหากรุณาธิคุณ

เวลาญาติโยมสวดมนต์ก็สวดว่า... มหาการุณิก นาโถ หิตายะ สัพพะปาณินัง แปลว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงไว้ซึ่งพระมหากรุณาธิคุณ

นาโถ ทรงเป็นที่พึ่ง สัพพะปาณินัง แก่สัตว์ผู้มีลมปราณทั้งหลายทั้งปวง อุตถายะ หิตายะ เพื่อประโยชน์เพื่อความสุข ทั้ง

ประโยชน์ในปัจจุบัน ประโยชน์ในกายภาคหน้า และประโยชน์อย่างสูงสุดคือปรินิพพาน เพื่อความสุขของคนทั้งหลายที่ได้เข้ามาหา

นี่คือ มหากรุณาธิคุณ

ถ้าในมนุษย์ธรรมดาที่มีคุณธรรมข้อนี้สูง เขาก็ใช้ว่า มหากรุณาธิคุณ อย่างเช่นใช้กับพระเจ้าแผ่นดินว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงไว้ซึ่งพระมหากรุณาธิคุณ เพราะอะไร เพราะว่าพระองค์นั้นมีความสงสาร เห็นประชาชนมีความทุกข์ มีความเหนื่อยยากลำบาก ก็เข้าไปช่วยเหลือโดยไม่หวังผลตอบแทนใดๆทั้งสิ้น หวังผลคือให้ความทุกข์นั้นผ่านพ้นไป ซึ่งประจักษ์ชัดแก่สายตาของญาติโยม ทั้งองค์พระราชินีก็เสด็จตามเบื้องพระยุคลบาทแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ยิ่งในขณะนี้ ถ้าหากว่าเราได้รับฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ ได้อ่านหนังสือพิมพ์ที่ทยอยพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวออกมา จะมองเห็นว่า สมเด็จพระเจ้านั้นทรงไว้ซึ่งพระมหากรุณาธิคุณ คือ มองเห็นความทุกข์ยากลำบากของเพื่อนร่วมชาติร่วมแผ่นดิน ยิ่งกว่าความทุกข์ยากของพระองค์ ให้เวลาทั้งหมดแก่ประชาชนโดยการไปช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น

เมื่อสมเด็จพระเจ้าประวรอยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช ญาติโยมก็คงจะได้รับฟังข่าวว่าในหลวงนั้นเสด็จไปเยี่ยมอาการประชวรของสมเด็จพระทุกคินมิได้ขาด ไปตี ๑ บ้าง ตี ๒ บ้าง เสด็จกลับตี ๔ ตี ๕ ครึ่ง ตี ๕ ถ้ามว่า ทำไมพระองค์เสด็จไปกลางคืน ไม่เสด็จไปกลางวัน ตรงนี้คือพระมหากรุณาธิคุณที่เป็นรูปธรรม ถ้าเสด็จไปกลางวันต้องปิดถนน คนทำงาน ลูกเด็กเล็กแดงไปโรงเรียน นิสิตนักศึกษาจะ

ลำบาก ประชาชนก็คือลูกของพระองค์ พระราชมารดาก็ถือว่า
เหนือเกล้าเหนือเคียร แต่พระองค์ต้องรักษาไว้ทั้งสองฝ่าย เสด็จ
กลางคืนไม่รบกวนใคร ถนนว่าง แล้วก็ไปเยี่ยมสมเด็จพระยาได้ ไปอยู่
ได้ ๒ ชั่วโมง ๓ ชั่วโมง น้ำพระทัยอย่างนี้เห็นเป็นรูปเป็นร่างที่เรียก
ว่า ธรรมะเดินได้ หรือ เป็นรูปธรรม ควรที่เราทั้งหลายจะได้
เจริญรอยตามพระองค์

แต่ว่าสามัญชนคนธรรมดาทั่วไป บางทีพอมีตำแหน่งนิดๆ
หน่อยๆ ไปไหนก็ต้องมีรถล้อมหน้าล้อมหลัง ให้รถติดกันเป็นขบวน
วันก่อนนี้มีโพลของสำนักโหนดออกมาว่า สาเหตุที่รถติดส่วนหนึ่งเกิด
จากขบวนรถ แต่ไม่ใช่ขบวนเสด็จ ขบวนของใครก็ไม่ทราบ จะไป
ไหนต้องมีขบวนรถมอเตอรืไซค์รยนต์ เปลืองน้ำมันก็เปลือง แล้วก็
ทำให้คนอื่นได้รับความลำบาก เหมือนกับว่าคนอื่นไม่ใช่คนที่อยู่บน
ถนน

เมื่อวานขึ้นอาตมาเดินทางไปจังหวัดราชบุรี ไปงานศพพระ
เดชพระคุณหลวงพ่อบุญเทพวิสุทธิโมลี อดีตครองเจ้าคณะภาค ๑๕
เวลากลับมาก็ถูกไล่เหมือนกัน รถเขามาไล่ขบวนให้หลบซ้ายไว้ก่อน
ขบวนจะมา...ก็ขบวนคนธรรมดาแน่ละ ไปมีหัวโขนใส่นิดหน่อย
ต้องการจะอวดว่าเดี๋ยวนี้ไปไหนจะต้องมีรถนำหน้า แต่ว่าในหลวงนั้น
รับสั่งให้ขบวนเล็กลง ไม่ต้องการรบกวนชาวบ้าน

นี่คำว่า “กรุณา” หรือ “พระมหากรุณา” นี้ มันจะออกมา
ให้เห็นเป็นรูปเป็นร่างอย่างนี้ แล้วเราท่านทั้งหลายพิจารณาเอาได้
ผู้หลักผู้ใหญ่หรือไม่หลักไม่ใหญ่ก็แล้วแต่ ถ้าปฏิบัติอย่างนั้นถือว่า
มีความเป็นชาวพุทธในอุดมการณ์ ข้อแรก คือ มีความกรุณา

มองเห็น ปัญหาใดที่จะช่วยกันแก้ไขได้ก็แก้ไข ไม่สร้างปัญหาเพิ่มขึ้น
ช่วยกันคนละไม้คนละมือ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในวัด ปัญหาในบ้าน
ในสังคม เพราะเราทุกคนมีส่วนช่วยกันสร้างปัญหา เมื่อเรามีส่วน
ช่วยกันสร้างปัญหา เราก็ต้องมีส่วนในการช่วยกันแก้ปัญหา

อย่างเช่น คนมาในวัดนี้มาทั้งสร้างสรรค์และมาสร้างปัญหา
สร้างสรรค์...ญาติโยมก็มาทำบุญสุนทรทาน วัดก็ได้ปัจจัยจากการที่
ญาติโยมมาทำบุญ ก็ได้สร้างโน้นสร้างนี้ สร้างนั่น แต่ในขณะที่เดียว
กันก็มาสร้างปัญหา...อย่างเขาขะมาทิ้งเต็มในวัด เช่น งานศพจัด
ประดับประดาตกแต่งศาลา เผลอแล้วก็ได้ขยะ ๑ คันรถปิคอัพ วันหนึ่ง
เผลอ ๒ ศพก็ได้ ๒ คันรถ เต็มหมดไม่มีที่ทิ้ง กอง...สูง...แล้วก็เหม็น
คนไปเจอกองขยะ โอ๊ย อาจารย์ทำไมกองขยะเยอะแยะ ไม่เอาไปทิ้ง
ไม่ใช่ขยะพระ...ขยะโยม...มันมาจากบ้าน นี่แหละมันด้วยกันทั้งนั้น
ช่วยสร้างปัญหาก็คือ ช่วยสร้างสรรค์ก็มี

เหมือนกับญาติโยมมาทำบุญ บางคนก็เรียบร้อย บางคน...
ฉันนี้จะจอดรถตรงไหนฉันก็จะจอดตามอรัญญ์ ฉันจะทิ้งอะไรตรง
ไหนฉันก็ทิ้งตามอรัญญ์ ฉันเปิดน้ำไว้แล้ว ฉันก็ไม่ต้องปิด น้ำของ
วัด ไฟของวัด อย่างนี้ก็มี เพราะว่าความรู้สึกในใจไม่เหมือนกัน

แต่ถ้าหากว่าความรู้สึกในใจเหมือนกันว่า วัดของเรา บ้าน
ของเรา โรงเรียนของเรา ชานบ้านเมืองของเรา อะไรที่เราจะ
ประหยัดได้ที่เราพอจะช่วยเหลือกันได้ ปัญหาเล็กๆน้อยๆก็จะหมดไป

ประเทศไทยเรา ปัญหาที่ยังหนักอกอยู่ในกรุงเทพ ฯ หรือ
ปริมณฑล อย่างเช่นปัญหาเรื่องขยะ เดียวนี้เป็นปัญหาระดับชาติ
เขาไปพูดกันในสภา ขยะมาจากไหน ก็มาจากคน คนก็มีคนที่

รับผิดชอบกับคนที่ไม่รับผิดชอบ คนที่รับผิดชอบนี้นำส่งสารไปแยก
ขยะเปียกขยะแห้งตั้งเรียบร้อย แต่คนไม่รับผิดชอบไปก็เอาไปทิ้งไว้ๆ
มีหน้าข้างบางที่มีถังอยู่ไม่ทิ้งลงในถัง เอาไปกองไว้ข้างถัง คนมาเก็บ
ขยะก็ลำบากเต็มที นี่แหละปัญหามาจากคนที่ไม่ได้นึกว่าส่งสารคน
เก็บขยะเขาบ้าง เขาต้องลำบาก อย่างนี้ก็มิ

ฉะนั้น ปัญหาทุกปัญหามาจากคนที่คิดว่า “ไม่ใช่เรื่อง
ของเรา” แต่ถ้าทุกคนมีความคิดว่า “เอ้อ...เราจะไม่เป็นปัญหา
กับคนอื่น ปัญหาก็น้อยลงในทุกๆ เรื่อง พระพุทธเจ้าทรงสอน
พระสาวกอย่างไร ทรงสอนพระสาวกให้มองเห็นว่า “คนและสัตว์
เป็นเพื่อนร่วมเกิด ร่วมแก่ ร่วมเจ็บ ร่วมตาย” ดังที่เราแผ่เมตตา
กันอยู่ทุกวันว่า...ให้เขามีความสุข...แล้วเราก็จะไม่เบียดเบียน

การเบียดเบียนคนอื่นนั้น มีทั้งเบียดเบียนทางตรงและเบียด
เบียนทางอ้อม เบียดเบียนทางตรง คือ ทำให้เขาเดือดร้อน แต่ว่า
เบียดเบียนทางอ้อมนี้ อย่างที่อาตมายกตัวอย่างเรื่องทิ้งขยะ ถ้าเรา
ใส่ถุงเรียบร้อยไปวางไว้ เจ้าหน้าที่ที่เขามาเก็บขยะเขาก็เก็บขึ้นรถได้
สบาย การทำงานก็เร็วขึ้น เก็บขยะได้มากขึ้น แต่ถ้าเราไปเททิ้ง
สะเปะสะปะไว้ เขาต้องมาเก็บ กว่าจะใส่ถุงใส่อะไรได้ กว่าจะหมด
ไปบ้านหนึ่ง ตรอกหนึ่ง ซอยหนึ่ง เสียเวลาไปตั้งหลายชั่วโมง ไป
เบียดเบียนเวลาที่เขาจะทำงาน อันนี้เรียกว่า เราเบียดเบียนผู้อื่นโดย
ไม่รู้เนื้อรู้ตัว

การอยู่ร่วมกันจะต้องนึกในลักษณะอย่างนี้ เพราะฉะนั้นใน
วันสำคัญๆ เขาจึงมีการรณรงค์มีการพัฒนาให้มีการทำความสะอาด
บ้านเรือน สถานที่ราชการ วัดวาอาราม อย่างที่วัดนี้ ถ้าวันที่ ๑๒

สิงหาคม หรือ ๕ ธันวาคม วันสำคัญๆ มีโรงเรียนมีสถาบันการศึกษา มาช่วยกวาดขยะ มาช่วยเก็บขยะ ทำความสะอาด

อันที่จริงแล้ว เวลาเรากระทำสิ่งเหล่านี้มันไม่จำเป็นต้องไปทำตามวัด ทำที่อยู่ของตุนั้นแหละให้มันสะอาด ใครอยู่โรงเรียนไหนก็ให้โรงเรียนนั้นมันสะอาด ห้องน้ำสะอาด อย่าไปเที่ยวเขียนด่ากันไว้ในห้องน้ำ อย่าไปเที่ยวเขียนด่ากันไว้ตามสะพาน ตามป้ายรถเมล์

เดี๋ยวนี้ประเทศไทยมีศิลปินนิรนามมากมาย ผนังไหนว่างไม่ได้ เขียนไว้หมด ด่าพ่อด่าแม่ด่าสถาบัน นี่แสดงให้เห็นว่าจิตใจเลวทราม ไม่ได้รับการพัฒนา นึกว่าตัวเก่งมีความรู้ ความรู้แบบนี้ไม่ต้องไปเรียนในโรงเรียนก็ได้ ไม่ต้องเรียนในสถาบันการศึกษาก็ได้ ความรู้สกปรก ไม่ใช่ความรู้สะอาด **ความรู้ที่เกิดจากสถาบันต้องเป็นความรู้ที่สะอาด เป็นความรู้สร้างสรรค์ ไม่ใช่เป็นความรู้ทำลายดีกรามบ้านช่อง ตามสะพานลอย สะพานคนข้าม ป้ายรถเมล์ควรจะสะอาดตา มองแล้วสบายใจ ไม่ไปเที่ยวพ่นอะไรต่ออะไร พวกนี้เป็นพวกประเภทโรคจิต โรคจิตเข้าครอบงำ ไม่รู้จักอะไรสวยอะไรงาม ไม่ได้นึกว่าคนอื่นเขาต้องลำบาก คนอื่นเขาต้องเดือดร้อนแล้วสิ่งเหล่านั้นก็สร้างขึ้นมาจากเงินภาษีของพวกเราทั้งหลาย เพราะฉะนั้น เราจะสอนอย่างไรให้คนเข้าใจว่า “กรุณา” นั้น คือ พยายามที่จะช่วยทั้งตัวเรา ช่วยทั้งผู้อื่น ช่วยทั้งสถานที่ที่เราอยู่อาศัย**

ประเทศไทยนั้นขาดคนรับผิดชอบ อย่างเราเดินทางไปตามปั้มน้ำมันเข้าไปตามห้องน้ำ บางปั้มนั้นไม่สามารถเข้าไปปัสสาวะได้ เขียนด่ากันไว้ เขียนด่าผู้หญิง เขียนด่าผู้ชาย วาดภาพใส่ไว้ อันนี้ก็

บ่งบอกถึงผู้เขียน ใครเขียนก็บ่งบอกถึงผู้นั้นว่ายังมีคนประเภทนี้อยู่
มาก คือ ชนิดที่เจริญแต่ด้อยพัฒนา ไม่ได้พัฒนาทางด้านจิตใจขึ้นมา
ไม่มองเห็นถึงความเหินห่างลำบากของคนอื่น

ไปบางแห่งนึกสงสารโยมที่เป็นเจ้าหน้าที่ต้องดูแลรักษา...ไป
ที่บิ๊มแห่งหนึ่งที่นครสวรรค์ โยมผู้หญิงอายุมากแล้ว แกบบอกว่า ท่าน
โยมต้องดูพื้นวันหนึ่งๆเป็น ๑๐๐ ครั้ง เพราะว่าเจ้าของเขาบอกว่า
ต้องสะอาด เพราะขึ้นป้ายไว้ที่หน้าบิ๊ม แกบบอกว่า...บางคนไม่ได้ทำ
อะไรเลย เข้าไปถึงทำอะไรแล้วก็ออกไปเลย โยมก็ต้องเข้าไปรดไป
รดไปล้าง...

ทั้งๆที่สิ่งเหล่านี้ประเทศไทยใจกว้าง บริการฟรี เราลองไป
ต่างประเทศ เข้าไปบัสสวาระที่ไหนไม่ได้หรอก ถ้าไม่เสียสตางค์
อาตมาไปกับหลวงพ่อดีอนหนึ่ง ยุโรปนี่...ขอภัย ปวดบัสสวาระ
นี้ต้องสั่งกาแฟนะ ไม่ใช่จะไปเข้าห้องน้ำแล้วเขาให้เข้าฟรีๆ กว่ากาแฟ
จะชงเสร็จเราก็ถือโอกาสเข้าห้องน้ำ อยู่ๆจะไปขอเข้าห้องน้ำเขาก็
ไม่ให้เข้า

บ้านเราเมืองไทยน่ายกย่อง ร้านอาหารคนไม่ทานอาหาร
ขอเข้า เขาก็ให้เข้า บิ๊มน้ำมันจอดไม่ได้เติมน้ำมันหรอก แต่คนไป
ถ่ายน้ำมันเป็นคันรถ เขาก็ไม่ว่าอะไร แต่ว่าคนที่ไปใช้ช่างไร้น้ำใจ
ไปใช้ของเขาแล้วทำให้เขาสกปรก น้ำมันไม่ล้างไม่รดไม่ราด เขาจะ
ต้องจ่ายค่าน้ำเดือนหนึ่งเท่าไหร่ ค่าไฟสูบน้ำ ต้องไปจ้างคนมาดูแล
เดือนหนึ่งเท่าไหร่

ลองย้อนกลับมาที่พวกเรา คนเขามักจะว่าที่วัดนี้ห้องน้ำห้อง
ส้วมสกปรก ที่สกปรกนั้นก็ไม่ใช่พระเถระใช้ โยมนั่นแหละมาใช้ ใช้

แล้วไม่รับผิดชอบ พระณรก็มีเฉพาะกฎไปแล้ว เพราะฉะนั้น เราจะต้องสร้างนิสัยอันนี้ขึ้นมาใหม่ว่า **เรามีสิทธิใช้สิ่งใดก็ตาม เราจะต้องมีสิทธิรักษาสิ่งเหล่านั้นด้วย** เราจะไปใช้ของใครอะไรที่ไหนก็ตาม ให้นึกว่าของที่เรานำขึ้นนั้นเป็นสิ่งที่เราต้องรับผิดชอบ เขาแก้ปัญหามาให้เรา เมื่อสิ่งนั้นมันแก้ปัญหามาให้ได้ เราจะไม่สร้างปัญหาให้กับสิ่งที่ช่วยเหลือในชีวิตของเรา

ลองคิดว่า เราเดินทางไกล คุณโยมมีเงินมีทองมากมาย ปวดปัสสาวะ ปวดอุจจาระ ไม่มีห้องน้ำห้องส้วมของปัมน้ำมัน จะไปนั่งตรงไหน ปวดอาก็ไม่มีแล้ว เราต้องนึกอย่างนี้ สดางค์ร้อยสองร้อยไม่ใช่จะเอาไปทำอะไรได้แล้วในขณะนั้น อันนี้เป็นเพียงยกตัวอย่างให้โยมเห็นว่า ไม่ใช่ว่าคนจะเสียหายหรือไม่ดีไปทั้งหมด แต่หมายความว่ายังมีอยู่ที่จะต้องช่วยกันทำให้คนเหล่านั้นมองเห็นถึงความเดือดร้อนของคนที่เขาทำงาน มองให้เห็นความเดือดร้อนของคนที่เขารับผิดชอบต่อ ถ้าเราไปใช้แล้ว จะไม่ไปเพิ่มความเดือดร้อนให้แก่เขาในเรื่องต่างๆ

เหมือนอย่างการไปประชุมชุมนุม บางทีไปตามวัดวาอารามต่างๆ ข้าวของของวัดเอามาใช้ แต่ใช้แล้วเขาก็ไม่เก็บกันเข้าที่ วางสะเปะสะปะไว้ อย่างที่วัดนี้...ขอภัยโยม อย่างเสียนี้ดีที่วัดนี้ไม่ต้องซื้อเสือ เหตุที่ไม่ต้องซื้อเพราะว่าหน้าแล้งมีบวชพระเดือนหนึ่ง ๘๐ บ้าง ๙๐ บ้าง พระท่านสึก เสือกก็ถวายวัดไว้ แต่ว่าบางคนเขาไปเอามาฉีกแล้วก็ลูกไป ฝนตกก็ฝนค่อยล้าง แดดออกแล้วแดดค่อยสาด เสือผืนหนึ่งใช้ไม่กี่เดือนก็ผุหายไปแล้ว บางทีฝนก็ไม่ตกแดดก็ไม่ออก แต่ว่าสุนัขเข้ามาตะกายขาด เพราะว่าเอามาผูกนั่งแล้วไม่เก็บ

ที่ พอเวลาไม่มีเสียมาถึงถามว่า หลวงพ่อ...ทำไมไม่มีเสื่อนั่ง จะมีได้
อย่างไร ไม่รู้จักใช้ ไม่รู้จักเก็บ นี่ของใกล้ๆตัวมองเห็น

ที่บ้านของญาติโยมก็เหมือนกัน บางบ้านมีทั้งบ้านแต่มีคน
เก็บอยู่คนเดียว บางบ้านทานอาหารแล้วเอาจานไปใส่กองละมั่ง ใส่ไว้
ใส่ไว้ กลับมาแล้วเย็นจะทาน จานไปไหนหมด ทำไมใครไม่ล้างจาน
แล้วคนที่ยืนพูดละเป็นคนหรือเปล่า ล้างจานเป็นหรือเปล่า ทั้งบ้าน
ล้างจานเป็นคนเดียว นอกนั้นล้างไม่เป็น เป็นคนได้อย่างไรล้างจาน
ก็ไม่มีเป็น อันนี้ลองมาคิดดู เกณฑ์ให้คนๆเดียว ก็ที่บ้านมีคนใช้แล้วนี่
แล้วถ้าเมื่อคนใช้ตายหมดแล้วจะอยู่กันอย่างไร

ครั้งมาที่วัด พระเถร เถร ชี หลวงพ่อให้ฉันผ้าบาตร จะได้
ล้างบาตรเป็นเสียบ้าง ให้รู้จักรับผิดชอบเสียบ้าง เมื่อเราต้องกินต้อง
ใช้ก็ต้องรับผิดชอบ สังคมถ้าหากว่าคนดีแต่จะใช้ ไม่รับผิดชอบ
ปัญหาจะเกิดมากขึ้น นี่เรียกว่าให้รู้จักฝึกให้เห็นใจคนอื่น ว่าเขาจะ
ต้องลำบาก แล้วจะได้ฝึกว่า ถ้าเขามาทำอย่างนั้นกับเรา เราก็ไม่ชอบ
เวลาเราไปทำกับเขา เขาก็ไม่ชอบ

พุทธศาสนาสอนตรงนี้ สอนให้รู้จักเห็นใจคนอื่น สอนให้
รู้จักเห็นใจสัตว์อื่น สอนให้นำมาเปรียบเทียบว่า เมื่อคนอื่นเขา
รักสุขเกลียดทุกข์ เราก็รักสุขเกลียดทุกข์ เมื่อเรารักสุขเกลียด
ทุกข์ เราก็ไม่ควรจะโยนความทุกข์ไปให้คนอื่น

ถ้าเราคิดได้อย่างนี้ สังคมก็น่าอยู่ บ้านก็น่าอยู่ วัดก็น่าอยู่
ที่ไหนก็น่าอยู่ คือ มีความเห็นอกเห็นใจ รู้จักเปรียบเทียบ

พระพุทธเจ้าท่านสอนว่า “บุคคลผู้ฉลาดทำตนให้เป็นอุปมา
แล้วไม่ควรเบียดเบียนสัตว์อื่น”

คำว่า “**ทำตนให้เป็นอุปมา**” ก็คือเอาตัวเราเข้าไปเทียบอะไรก็ตาม เอาตัวเราเข้าไปเทียบก่อน ว่าถ้าเราเป็นอย่างนั้นเราชอบไหม ถ้าเราไม่ชอบ คนอื่นเขาก็ไม่ชอบ ถ้าเป็นอย่างนั้นเราพอใจไหม ถ้าเราไม่พอใจคนอื่นก็ไม่พอใจ เมื่อคิดได้อย่างนี้นึกได้อย่างนี้ ก็จะเกิดความสงสารขึ้นมาในใจว่า...เราไม่ทำละ เรื่องนี้ทำแล้วคนอื่นเดือดร้อน

มันจะกลายเป็น “**กรุณา**” ในชีวิตประจำวัน คือ เป็นความจริงขึ้นมา ไม่ใช่ธรรมะที่เพี่ยงพูดๆกัน แต่ว่านำมาใช้ นำมาปฏิบัติ เรียกว่า **ชาวพุทธจะต้องมีความกรุณา** **ปรารถนาที่จะช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อน** หรือจะพูดอีกนัยหนึ่งว่า **ปรารถนาจะแก้ปัญหาของตนเองและของสังคม**

ประการที่สอง **ชาวพุทธจะต้องมีความบริสุทธิ์** บริสุทธิ์ด้วยกาย บริสุทธิ์ด้วยวาจา บริสุทธิ์ด้วยจิตใจ

บริสุทธิ์ด้วยกาย คือ เราเป็นอยู่โดยไม่มีสิ่งที่มีวิฆเนนทางด้านร่างกาย ทางด้านจิตใจก็มีจิตใจที่สะอาด ด้านคำพูดพูดไปแล้วก็ไม่สร้างปัญหาขึ้นมา ถ้าพูดไปแล้วก่อให้เกิดอารมณ์ยั่วยุกระทบกระแทกกัน มีเรื่องบาดหมางใส่ร้ายป้ายสีกัน อันจะชักนำไปสู่การทะเลาะวิวาท อย่างนี้ไม่ถูกต้อง

พระพุทธรูปเจ้าท่านตรัสสอนให้ทุกคนแสวงหาความบริสุทธิ์ให้แก่ตัวเอง เหมือนกับที่เรารู้จักพิจารณาตัวของเรา อย่างญาติโยมออกจากบ้านไปทำงาน เย็นกลับมาเนี่ยมันก็มีสิ่งสกปรกติดมา ก็ต้องมาชำระสะสาง ต้องมาอาบน้ำ ต้องมาล้างหน้าล้างตา ถ้าหากว่าเราไม่ชำระล้างร่างกาย ร่างกายก็สกปรก เมื่อร่างกายสกปรกแล้วจิตใจก็เชื่อว่าจะดี อารมณ์ก็เสีย หงุดหงิด อย่างคนบางคนไปทำงาน

มาตัวเปื้อนเลอะเทอะ ถ้าจิตใจก็ไม่ดีแล้ว ของที่เข้ามาใกล้ร่างกาย
นั้นก็สกปรกด้วย เอาเสื้อผ้าใส่เสื้อก็สกปรกด้วย เอากางเกงมานุ่ง
กางเกงก็สกปรก เอาผ้ามาห่มผ้าก็สกปรก

เหมือนกับที่ท่านตรัสว่า “ยัม เว เสวติ ตาติโส - บุคคลคบคน
เช่นใด ย่อมเป็นเช่นนั้น”

เมื่อร่างกายเราสกปรก เอาอะไรมาใส่มันก็สกปรกไปด้วย
ถ้าร่างกายสะอาด เอาอะไรมาใส่มันก็พลอยสะอาด จิตใจเราสกปรก
อะไรมาเกี่ยวข้องกับมันก็สกปรกไปด้วย จิตใจสะอาด เอาอะไรมาเกี่ยว
ข้องมันก็พลอยสะอาดไปด้วย คำพูดสกปรกไปพูดกับใครที่ไหน คน
พูดก็สกปรก คนฟังก็ไม่อยากฟัง แต่คนพูดดีมีเหตุผล ผู้พูดก็เป็น
ที่รักใคร่นับถือ ผู้ฟังก็อยากฟัง อยากนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์

การที่จะทำตนให้เป็นคนบริสุทธิ์นั้นจะวางตนอย่างไร พระ
พุทธเจ้าท่านสอนให้ดูว่า **สิ่งใดเป็นประโยชน์แก่ชีวิต สิ่งใดไม่เป็น
ประโยชน์แก่ชีวิต สิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ชีวิต นั้นแหละเป็น
สิ่งสกปรก** อย่างในสังคมของเราปัจจุบันนี้ การเสพสิ่งเสพติดเป็น
สิ่งสกปรกในชีวิต การเที่ยวที่เรียกกันว่าอบายมุขเป็นสิ่งสกปรก
ในชีวิต ความฟุ่มเฟือยเป็นสิ่งสกปรกในชีวิต เพราะอะไร...

การเสพสิ่งเสพติด เป็นเหตุให้เกิดความทุกข์หลายประการ
ญาติโยมอ่านหนังสือพิมพ์กันทุกวัน อาตมาที่กุฎก็วันละ ๒ ฉบับ
รถชนกันมีทุกวัน เมาแล้วยิงกันมีทุกวัน บางทีไปงานบุญแต่ว่ากลับ
ไปตายกันก็มี **สิ่งเหล่านี้มาจากอะไร มาจากเรื่องของการเสพสิ่ง
มีนเมา** ไปนั่งดื่มเหล้า พวกกันเอง เมื่อวานอ่านหนังสือพิมพ์ ตำรวจ
ด้วยกันเองเมากันแล้วกระสุนไม่รู้หรือกว่าตำรวจหรือชาวบ้าน มัน

ไม่เมื่อด้วย กระสุนมันไปตรงเลย คนหนึ่งตาย คนหนึ่งก็ต้องติดคุก
เรื่องมาจากอะไร...มาจากไปเสพสิ่งที่มันสกปรก ไม่ควร เพราะ
มันไปบั่นทอนสุขภาพ ไปเบียดเบียนการควบคุมตัวเอง

และที่น่าเป็นห่วงมากๆ เดียวนี้มีรายงานเข้ามาว่า สิ่งเสพติด
ได้รั่วไหลไปในสถาบันการศึกษา พวกเด็กพวกเยาวชนที่ไม่รู้จักแยก
แยะก็ไปติดสิ่งเสพติด เมื่อวานนี้อ่านหนังสือพิมพ์ที่มีข่าวว่านักศึกษา
ในสถาบันหนึ่งถูกเพื่อนนักศึกษายิงตาย...อะไรอย่างนี้ เป็นเรื่องน่า
สังเวชน่าสลดใจ

บ้านเราเมืองเราเป็นเมืองพุทธ แต่ว่าอาวูรประหัดประหารกัน
นี่ราคาถูก ชื้ออาวูรได้เหมือนชื้อน้ำแข็งน้ำหวาน ไม่มีใครสนใจจะทำ
สิ่งเหล่านี้ให้หมดไป จะมีพูดกันบ้างก็ตอนที่เ็นรัฐมนตรีนใหม่ๆ แถลง
นโยบาย...ต้องทำอย่างนั้น ต้องทำอย่างนี้ พอเสร็จแล้วก็หายเข้า
กลีบเมฆไป หรือว่าการจะไปกระทำสิ่งเหล่านั้นอาจจะลดผลประโยชน์
ของคนบางกลุ่มบางพวกก็ได้ เลยพูดไปอย่างนั้นเอง แต่ว่าไม่ได้ทำ
อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทำให้มีการทำร้ายกันฆ่าฟันกัน ประเทศไทย
นี้มากเหลือเกิน โดยใช้อาวูรที่เรียกว่าอาวูรป็นเป็นส่วนมาก มา
อย่างไรไปอย่างไร เพราะเกิดความย่อหย่อนทางด้านกฎหมาย ทาง
ด้านศีลธรรม ทางความรู้สึก... คนพวกหนึ่งก็หากินกับสิ่งสกปรกผิด
กฎหมาย ผิดศีลธรรม ผิดจารีตประเพณี ความเสียหายก็เกิดขึ้น

ดังนั้น พระพุทธเจ้าท่านบอกว่า อุบาสก อุบาสิกา นั้น ควร
เว้น “มิจฉาวณิชา” คือ การค้าขายมนุษย์ การค้าขายอาวูร การ
ค้าขายเครื่องดื่ม ท่านลองคิดว่าเราเป็นชาวพุทธไหมในข้อนี้ ถ้า
เอาข้อนี้ขึ้นมาเลย มิจฉาวณิชา นะค้าขายเครื่องดื่มที่เป็นสารเสพติด

หรือมีแอลกอฮอล์ ขายทั้งรัฐ ขายทั้งชาวบ้าน ค้าขายอาวุธ...ขายกันทั่วไป ค้าขายมนุษย์...เป็นขบวนการ ทำกันในรูปแบบต่างๆ

สิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องที่ทำความทุกข์ให้เกิดขึ้น ไม่มีความสุขเกิดขึ้นมาในจิตใจ ถ้าถามว่ามาจากสาเหตุอะไร ก็มาจากตัวเดียว กำปั้นทุบดินคือความเห็นแก่ตัว อยากให้ตัวมี อยากให้ตัวได้ อยากให้ตัวสมความปรารถนา โดยไม่พิจารณาถึงความเดือดร้อนที่จะตามมาแก่บุคคลอื่น บางครั้งก็อาจจะสะท้อนย้อนกลับมาสู่ลูกหลาน

มีโยมคนหนึ่งรู้จักอาตมา แก่บอกว่าแก่ได้รับผลบาปมาจากพ่อแม่ เดียวนี้แก่ไปอยู่ต่างประเทศ ถามว่าทำไมคุณไม่กลับไปอยู่ประเทศไทย บอกว่า ผมหนีผลบาปของพ่อแม่ พ่อแม่ไปค้ายาเสพติด แล้วพ่อติดคุก แม่ติดคุก ระวังจะสาาย ครอบครัวก็ต้องถูกยึด หนี้สินที่พ่อแม่ก่อไว้ก็ไม่สามารถจะใช้ได้ แก่หนีไปอยู่ต่างประเทศ แก่บอกว่า พวกผมไม่ได้ทำหรอก แต่ว่าพ่อแม่ทำ ผลพวงก็ตกมาถึงพวกผม

อันนี้เรียกว่าบาป ทำคนหนึ่งแต่ว่าผลเกิดขึ้นทั้งครอบครัว ถ้าพ่อแม่ทำ ผลก็เกิดกระทบไปถึงลูกๆด้วย ได้รับผล อย่างว่าถ้าพ่อไปทำอะไรไม่ดีมีร้าย ถ้าเขาฟ้องยึดทรัพย์ เมื่อพ่อถูกยึดทรัพย์ไปแล้ว ลูกก็หมดด้วย ทรัพย์สมบัติไร่นาข้าวของเครื่องใช้ก็พลอยเดือดร้อนไปด้วย เมียก็พลอยเดือดร้อนไปด้วย พ่อแม่ที่พลอยอาศัยกินอยู่ด้วยก็พลอยเดือดร้อนไปด้วย ทำไม่ดีคนเดียว แต่ผลก็เกิดขึ้นหลายคน ในทางตรงกันข้าม ทำดีคนเดียว ผลก็เกิดขึ้นแก่คนหลายคนเหมือนกัน ทำให้คนหลายคนได้อาศัยความดีของบุคคลนั้นๆ ได้ทำให้เกิดประโยชน์ให้คนอื่น เขาได้อิงอาศัย ทำให้เกิดความสุขกายสุขใจขึ้น

เพราะฉะนั้น เราเป็นชาวพุทธจะดำรงชีวิตอย่างไร ให้เป็นคนบริสุทธิ์ด้วยกาย บริสุทธิ์ด้วยวาจา บริสุทธิ์ด้วยจิตใจ ต้องพยายามที่จะศึกษาคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า นำมาประพฤติ นำมาปฏิบัติ กล่อมเกล้าจิตใจ ถ้าเห็นว่าสิ่งใดไม่ดีไม่เหมาะไม่ควร ก็พยายามฝืนใจจัดสิ่งเหล่านั้นออกไป ได้ทีละเล็กทีละน้อยๆ มันก็ค่อยดีขึ้นๆ เป็นลำดับ แต่ถ้าหากว่าเราไม่พยายามศึกษา ไม่พยายามปฏิบัติ ไม่พยายามหาความเข้าใจ เราก็จะไกลถลาลำไปในเรื่องต่างๆ ลึกไป

เดี๋ยวนี้ การศาสนา ญาติโยมก็ต้องดู เป็นศาสนาแท้ หรือเป็นศาสนาเทียม พระเทศน์เพื่อเอากัณฑ์เทศน์หรือเทศน์เพื่อให้โยมเข้าใจธรรมะ เทศน์เพื่อให้ได้ผ่านเวลาไป หรือเทศน์เพื่อชักซ้อมความเข้าใจในข้อธรรม

เดี๋ยวนี้ประเทศไทยมีสำนัก มีลัทธิที่แอบแฝงเกิดขึ้นมากมาย ทั้งลัทธิที่ถูกต้อง ไม่ถูกต้อง คำสอนที่ถูกต้องไม่ถูกต้อง ชักจูงญาติโยมไปในทางที่ถูกก็มี ในทางที่ไม่ถูกก็มี แล้วโยมจะอย่างไร...เราจะต้องพยายามชวนชวนศึกษาเรื่องศาสนาที่แท้จริง หาคำสอนที่แท้จริง หากว่าเรายังไม่สามารถเข้าไปอ่านหนังสือพระไตรปิฎกได้ ก็อ่านหนังสือของครูบาอาจารย์อันเป็นที่ยอมรับของสังคม อย่างเช่นว่าของหลวงพ่อกุญชรทาส ของหลวงพ่อบัญญานันทะ ของท่านอาจารย์เจ้าคุณพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่าท่านเหล่านี้เป็นนักเทศน์นักสอน เป็นนักวิชาการของพุทธศาสนา เป็นผู้ชี้แนะอันไหนถูกอันไหนไม่ถูก อันไหนควรปฏิบัติ อันไหนไม่ควรปฏิบัติ

ไม่ใช่ที่เราจะเห่อไปตามเขาโฆษณา อาจารย์นั้นอาจารย์นี้
สำนักโน้นสำนักนี้ บางทีโฆษณาเพียงเพื่อให้คนไปแล้วก็จะได้เรียไร
แต่ถามถึงว่า สอนอะไร... หาหลักคำสอนไม่ได้ ให้ดำเนินชีวิตอย่างไร
หาการสอนที่ชัดเจนไม่ได้

อันนี้ต้องพิจารณา เพราะว่าพระพุทธเจ้าวางหลักเกณฑ์
ไว้แล้วว่า พระองค์เทศน์ก็ตาม พระสาวกเทศน์ก็ตาม เทศน์จบ
อย่าเพิ่งเชื่อ ให้นำไปพิจารณาเสียก่อนว่า คำที่ท่านเทศน์ท่าน
สอนนั้นจะจริงหรือไม่ ถ้าเรานำไปปฏิบัติแล้วจะได้ผลทางใด
มันต้องปฏิบัติก่อน

เหมือนคนนำยามาขายโยม เขาบอกว่า ยานี้ถ้ารับประทาน
แล้วจะทำให้สุขภาพร่างกายสมบูรณ์ เราไปเชื่อแค่นั้นเราก็เสียสตางค์
มันจะต้องรับประทานดูก่อน จึงจะรู้ว่ายาดีหรือไม่ดี ถูกกับเราหรือไม่
ถูกกับเรา ถ้าเพียงมาพูดแล้วเราเชื่อ ก็เรียกว่าถูกเขาโฆษณาชวน
เชื่อ เรายังไม่ได้ประโยชน์จากยาตัวนั้น

ธรรมะก็เช่นเดียวกัน เป็นโอสถแห่งชีวิต เป็นเครื่องรักษา
แห่งชีวิต เราต้องดูว่า คำเทศน์คำสอนของพระนั้นเอาไปใช้ในชีวิต
ได้ไหม ถ้าเอาไปใช้ได้ ก็ถือว่าเอาไปใช้ก่อนแล้วลองดู เมื่อใช้แล้ว
ได้ประโยชน์ ก็นึกว่า คำเทศน์คำสอนอันนี้ดี เอามาปฏิบัติแล้วทำให้
ชีวิตนี้ดีขึ้น ปัญหาในครอบครัวลดลงไป ปัญหาในชีวิตลดน้อยลงไป
ความทุกข์ลดน้อยลงไป อันนี้เรียกว่าเราได้ใช้ธรรมะในชีวิตจริง ทำ
ให้ชีวิตเราบริสุทธิ์

ประการที่ ๓ ท่านสอนว่า ให้เป็นคนมีปัญญา ตัวนี้สำคัญ
มาก พุทธศาสนาสอนให้คนเรามีสติปัญญา สติปัญญาที่สำคัญที่สุด

คือ **ความเป็นคนมีเหตุผล**

ถ้าเขาถามว่า **พระพุทธศาสนาสอนเรื่องอะไร**

พระพุทธเจ้าสอนเรื่องหลักอยู่ ๔ เรื่อง คือ เรื่องทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค แต่ถ้าย่อแล้ว ทุกข์เป็นผลของสมุทัย สมุทัยเป็นเหตุ นิโรธดับดับทุกข์ เป็นผลของมรรค มรรคเป็นข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ ก็ได้ความว่า **พระพุทธเจ้าสอนเรื่องเหตุผล**

เพราะฉะนั้น ใครจะทำอะไรต้องเป็นคนมีเหตุผล ไม่ใช่ว่า หมู่มากลากไป หรือเขามาชวนไปทำอะไรก็ไปเรื่อยโดยไม่คำนึงถึงเหตุ โดยไม่คำนึงถึงผล **พระพุทธเจ้าท่านสอนตรงนี้ สอนให้คำนึงถึงเหตุผล ความเป็นไปได้ ความเป็นไปไม่ได้** ถ้าหากว่าทุกคนได้พยายามคิดเรื่องเหตุผล ก็สามารถที่จะดำเนินชีวิตรอบคอบมากยิ่งขึ้น ไม่ถูกต้ม ไม่ถูกตุ๋น ไม่ถูกเขาชักจูงไปในทางที่เสียหายได้ เพราะว่าสามารถใคร่ครวญพิจารณาได้ด้วยตัวเอง

อย่างสมมติว่า เราเป็นนิสิตเป็นนักศึกษา มีใครมาชักจูงไปในทางที่ไม่ดี แทนที่เราจะไป เราต้องถามตัวเองว่า **ไปอย่างนั้นจะได้อะไร** เขามาชวนว่าไปเที่ยวห้างกันไหม เราก็ถามว่า **ไปเที่ยวห้างนี้ได้อะไร** ไปก็ต้องจ่ายสตางค์ แม่ให้สตางค์มาเพื่อไปเรียนหนังสือ ถ้าเราไปเที่ยวห้างรายจ่ายก็เพิ่มขึ้น ก็เท่ากับว่าเราโกหกพ่อแม่ แล้วไปห้างไปแล้วไปเพิ่มรายจ่าย อาจจะเลยเถิดไป ขาดโรงเรียนไม่เข้าเรียน เสียเวลา พอถึงเวลาสอบเวลาเรียนก็ไม่พอ เป็นที่น่าสงสาร เด็กบางคนเข้าสอบ สอบยาก สอบเข้าเรียนได้ ได้ปีเดียว ปีที่สองเกรดไม่ถึง เขาก็รีไทร์ออกไป

บางคนถูกรื้อไทร์แล้วยังมาหาอีก หลวงพ่อ...ช่วยฝากเข้าเรียนให้หน่อย ตามทำไมเธออยู่โรงเรียนโน้นปีที่แล้ว ก้มหน้า...ผมเกรดไม่ถึง เขาให้ออก... ทำไมเกรดไม่ถึง มันอ่อนไปหน่อย แล้วเราไม่ขยันอ่านไม่ขยันเขียน ก็อ่านเขียนเหมือนเพื่อน แต่ว่าผมหัวไม่ดี... อ้าว...รู้ว่าหัวไม่ดีก็ต้องขยัน นี่รู้ว่าหัวไม่ดีแล้วเข้าชั้นห้าง เย็นก็ห้าง กลางดึกก็ห้าง เขาไม่ปิดไม่กลับ แล้วเวลาข้อสอบมันออก มันออกใหม่ว่า ห้างไหนขายอะไร อย่างนี้แล้วจะไปโทษใคร โทษพ่อก็ไม่ได้ โทษแม่ก็ไม่ได้ โทษใครก็ไม่ได้

วันหนึ่งมีเด็กกลุ่มหนึ่งไปอยู่ ไอ้คนนี่โกหกพ่อ เขียนจดหมายไปบ้าน ให้พ่อเอาสตาลค์มาให้ ส่งสตาลค์มาให้ด่วน เพราะว่าจะต้องลงทะเบียนค่าเล่าเรียน แต่ว่าพ่อมันไม่โง่ทั้งหมด มันยังมีปัญญาติดอยู่นิดๆ เอาสตาลค์ขึ้นมาเอง แล้วก็มาที่อาตมา อาตมาถามว่า มาทำไม... ลูกผมมันบอกว่าจะเข้าเรียนอะไรก็ไม่ทราบหลวงพี่ ให้ส่งสตาลค์มาให้ แต่ผมไม่ส่งมา เอามาให้ อยากจะไปดูบ้านพักมันด้วย มาถึงก็อาตมาให้โทรศัพท์ตั้งแต่เที่ยงให้โทรศัพท์ ตกเย็นถึงจะมา ๔ โมงจึงมา มาถึงอาตมาว่า เอ้อ...ไป พาพ่อไปพักที่บ้านเธอไม่ให้พักที่วัด จะได้รู้จักบ้านพักด้วย ก็พาพ่อออกจากกุฏิ อาตมาไปยืนหน้าวัดชั่วโหมงกลับเข้าไปอีก อ้าว...ทำไม แท็กซีมันไม่ไปครับ มันบอกว่าไกล มีที่ไหนแท็กซีมันชอบไปไกลๆ ได้สตาลค์มาก แท็กซีไม่ไป รถเมล์ก็มี ไปให้ได้ เธอต้องเอาพ่อไป ไม่อย่างนั้นทั้งพ่อทั้งลูกอย่าเหยียบวัดนี้ ต้องใช้เผด็จการ

ผลสุดท้ายจะเป็นอย่างไรไม่ทราบ เมื่อสองสามวันโทรศัพท์
มาอีก บอกว่าไปเที่ยวบ้านเพื่อน เพื่อนเขาสูบอะไรกันก็ไม่รู้ ตำรวจ
มาจับ มันถูกจับด้วย ให้หลวงลุงช่วยโทรศัพท์ให้พ่อมาประกันด้วย

บอกว่าไม่ต้องประกัน ดีแล้ว อยู่โรงพักนะดีแล้ว เพราะว่า
มาเรียนหนังสือแต่โกหกพ่อ พ่อมันโทรศัพท์มาที่อาตมา บอกไม่ต้อง
จ่าย ไม่ต้องมาดูแล ปลอยมันไปเถอะ ถ้าตายอยู่ในคุก ค่อยไปเอา
มาเผา เพราะว่าพ่อแม่สั่งให้มาเรียนหนังสือแล้วก็ไม่ได้ไปเรียนหนังสือ
ไปเที่ยวอย่างอื่นไม่สนใจ อย่างนี้ก็ต้องบอกว่า ลูกก็ลูกเถอะ ตัดทิ้ง
ไป โยมก็ทำเป็นลืมนว่าลูกคนนั้นตายไปแล้ว อย่าไปคิด ช่วยมันบอย
เดี่ยวพวกนี้ได้ใจ ไม่แก้ตัว

บางครั้งพระพุทธเจ้าท่านบอกว่า **ไม่ใจดำก็ต้องใจดำบ้าง**
ถ้าเราตามใจเรื่อย มันก็เรียกค่าไถ่เรื่อย อย่างนั้นอย่างนี้ อย่างโน้น
ไม่โตสักที มีมากเหมือนกัน ลูกหลานญาติโยมที่มาจากต่างจังหวัด
เรียกว่า **มานอนโกหกพ่อแม่ในกรุงเทพฯ** มารวมกันเข้าบ้านอยู่
๔ คน ๕ คน อีล้วยฉุยฉก ถึงเดือนก็ส่งจดหมายถึงเดือนส่งจดหมาย
พ่อก็ดีใจลูกเรียนกรุงเทพฯ ไปๆมาๆ เวลากลับไปก็เอาเมียไปด้วย
เอาลูกไปด้วย เอาผัวไปด้วย เอาลูกไปด้วย เรียนได้ประกาศนียบัตร
ไม่ได้ปริญญา

อย่างนี้เรียกว่า มาเพาะความเลว ไม่มาเพาะความดี ไม่ได้
นึกถึงว่า เอ้อ...รองเท้าที่เราใส่แต่ละคู่ ถุงเท้าแต่ละคู่ เสื้อแต่ละตัว
กางเกงแต่ละตัว นี่มันหยาดเหงื่อของพ่อ หยาดเหงื่อของแม่ แล้ว
เราจะเอาอะไรไปให้พ่อให้แม่บ้าง ก็ดีแล้วที่มีเมียมาฝากแม่ มีผัวไป
ฝากพ่อ อย่างนี้ก็ไม่ถูกต้อง พ่อแม่อยากจะคอยถามว่า เมื่อไหร่หนอ

ลูกเราจบรับปริญญา จะได้เอาปริญญาลูกมาแขวนอวดชาวบ้านกับ
เขาบ้าง ลองนึกดู ใครเป็นนิสิตนักศึกษาลองคิดดู อย่างนี้เรียกว่า
**ลูกที่ทำให้พ่อแม่อกหัก ทำให้พ่อแม่คอยตกนรกเดือดร้อนอยู่
ตลอดเวลา**

วันแม่ปีหนึ่งมีวันเดียว แต่เราจะตอบแทนบุญคุณแม่วันเดียว
รี เกิดมาชาติหนึ่งปีหนึ่งคิดถึงวันเดียว วันอื่นไม่คิดถึง **ต้องคิดถึง
ทุกวันทุกเวลาที่เรายังมีชีวิต เพราะว่าพ่อแม่ให้ชีวิตเลือดเนื้อ
ร่างกาย ค่าใช้จ่ายใช้สอยที่เราได้กินอยู่ทุกวัน**

ยิ่งเดี๋ยวนี้เรียกว่าสะดวงสบาย ที่ภูฏานตามมีลูกศิษย์หลาย
คน พ่อเขาทำบัตรเงินด่วนให้ พ่อหาใส่ทางนั้น ลูกกตทางนี้
เรียกว่าสะดวงสบาย ลูกกตอย่างเดียว พ่อแม่ไม่รู้เลย จันทรกต
อังคารกต กตทุกวัน พ่อไปกรีดยางบ้าง รับจ้างเขาถางสวนบ้าง แม่
ไปรับจ้างเขาหักข้าวโพดบ้าง ตัดอ้อยบ้าง บางวันได้กินบ้าง ไม่ได้
กินบ้าง แต่ว่าลูกกตวันละ ๓ เวลา

แล้วถ้ากตไปใช้จ่ายใช้สอยเพื่อเรียน พ่อแม่ไม่เสียหาย แต่
ถ้ากตไปดูหนังฟังเพลงไปเที่ยวห้าง ลองนึกดู ๔ ปีที่แล้ว ๕ ปีที่แล้ว
บ้านนั้นเขาจบปริญญาแล้ว เรายังไม่ได้สักที พ่อแม่บางคนไปไหน
ก็ไป...หน้าก้มเหมือนม้าหมากรุก เงยหน้าในสังคมไม่ได้ เพราะส่ง
ลูกไปเรียนก็คนๆ เหมือนกับส่งผีเข้าป่าช้า ไม่เคยได้คืนเลย หายไป
เลย **เหมือนส่งศพเข้าเมรุ**

แล้วอย่ามาจัดเลย กิจกรรมวันพ่อวันแม่ อย่าจัดเลย ถ้า
ยังไม่มีความรู้สึกสำนึก มันเสียเวลาเปล่าๆ การจะจัดกิจกรรมวัน
พ่อวันแม่ต้องสำนึกตลอดเวลาว่า **เราเป็นลูกของพ่อเป็นลูกของ**

แม่ จะไม่ทำในสิ่งเลวทราม จะไม่ทำในสิ่งเสียหาย จะต้องเรียนเอา
เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง เอาอะไรต่ออะไรไปให้คุณพ่อคุณแม่ได้ชื่นชม
อย่างนี้ชื่อว่า กตัญญูกตเวทิต่อพ่อแม่ เรียกว่า เรามีพ่ออยู่ใน
ดวงใจมีแม่อยู่ในดวงใจ มีวันพ่อวันแม่อยู่ในดวงใจตลอดเวลา

ไปไหนมาไหนก็คิดว่า เราจะไม่ไปให้พ่อแม่เดือดร้อน จะ
ทำอะไรก็คิดอยู่ว่า เราจะไม่ทำให้พ่อแม่เดือดร้อน อย่างนี้แล้ว
ถือว่า คนนั้นเจริญ ไม่มีความเสื่อม ไม่มีทางเสื่อม พระพุทธเจ้า
ท่านเรียกว่า กากบาทไว้เลยว่า คนกตัญญูกตเวทิต่อพ่อแม่ไม่
เสื่อม ท่านรับรองไว้อย่างนั้น ไม่มีใครเสื่อม คนกตัญญูกตเวท
ิมีแต่เจริญ เพราะเมื่อเขาคิดถึงพ่อ คิดถึงแม่ คิดถึงผู้มีพระคุณ
แล้วทำความชั่วไม่ได้ ทำความเสียหายไม่ได้

เขาส่งมาเรียนหนังสือต้องเรียนด้วยความซื่อสัตย์ เพราะ
อะไร...เวลานี้วันนี้เรามีคุณพ่อเรามีคุณแม่เป็นกองทัพนุ่หลัง เรียน
ให้ดีที่สุดให้ได้มากที่สุด ต่อไปวันข้างหน้าเราต้องช่วยตัวเอง ถ้าไม่
มุมานะ เกิดคุณพ่อคุณแม่เป็นอะไรไปแล้ว จะอยู่อย่างไร จะกิน
อย่างไร

ชีวิตไม่ใช่ก้อนเมฆปล่อยไปตามลม ลมมาตะวันตกไป
ตะวันตก ลมมาตะวันตกไปตะวันออก ก้อนเมฆมันไม่มีชีวิตจิตใจ
แต่ว่าคนนี้มีชีวิตจิตใจมีร่างกาย แล้วเดี๋ยวนี้เขามักจะเรียกกันว่า
“คนยุคใหม่” “คนรุ่นใหม่”

ขอถามว่า ใหม่ กับ เก่า มันต่างกันตรงไหน

ศาสนาใหม่ กับ ศาสนาเก่า อย่างเช่นในอินเดีย ศาสนาเก่า
ศาสนาอะไรต่ออะไร พอศาสนาใหม่เกิดขึ้นคือ ศาสนาพุทธ

คนใหม่ คือ คนไม่มีกิเลส พระพุทธเจ้าท่านใช้ศัพท์อีกศัพท์หนึ่งแทนพระอรหันต์ว่า **คนใหม่ ภพใหม่ ชาติใหม่** แล้วก็เป็นชาติสุดท้ายของคนเก่าคนเลว ท่านใช้ศัพท์ว่า **ภพสิ้นแล้ว ชาติสิ้นแล้ว คนใหม่เกิดขึ้นแล้ว**

อาตมาเคยพูดหลายครั้งแล้วว่า “เราสามารถมีชีวิตใหม่ในร่างกายเก่าได้” ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนร่างกาย แต่ว่าเรามีชีวิตใหม่ในร่างกายเก่า เราเป็นคนใหม่ในร่างกายเก่า

คนเก่าไม่ดีอย่างนั้นอย่างนี้ เราสละทิ้ง แล้วเป็นคนใหม่ เพราะฉะนั้น คนรุ่นใหม่ต้องไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มเหล้า ไม่เที่ยวสำมะเลเทเมา ไม่ไปห้างไปบาร์ ไปคลับ ไปคาราโอเกะ แต่มุ่งมั่นศึกษาเล่าเรียนปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ มันจึงชื่อว่าเป็นของใหม่ ถ้ายังดื่มเหล้าอยู่ ยังสูบบุหรี่อยู่ ยังอะไรทุกอย่าง มันก็คนเก่าอยู่นั่นแหละ อย่าไปโกหกตัวเองว่าเป็นคนใหม่

ใหม่กับเก่ามันแยกให้เห็นกันเลย เสือตัวเก่ากับเสือตัวใหม่ กลิ่นมันต่างกัน สีมันต่างกัน ความแข็งแรงความทนทานมันต่างกัน

คนรุ่นใหม่ต้องปราศจากความชั่วร้าย สิ่งชั่วร้าย ถ้ายังมีสิ่งชั่วร้ายอยู่ก็ยังไม่ใหม่ มันยังเหมือนกับคน ๕๐ ปีที่แล้ว เหมือนกับคน ๑๐๐ ปีที่แล้ว เพราะเหล้าเขาดื่มมาร้อยปีพันปี สูบบุหรี่กันมาเป็นร้อยปีพันปี มันเก่าเต็มที มันไม่ใหม่ ถ้าใหม่จะต้องปราศจากสิ่งเหล่านี้ คือ ปราศจากสิ่งมาย่อมมาทาคิดใจให้แปรผันให้จิตใจไขว่เขวไปทางอื่น ยิ่งเป็นนักศึกษายุคใหม่สมัยใหม่นี้ โลกมันแคบ ต้องแข่งขันกันสูง โลกปัจจุบันนี้อะไรก็แข่งขันกัน ถ้าเราไม่เรียนจริงไม่รู้จริง การทำงานก็ลำบาก การทำมาหากินในสังคมก็ลำบาก

อย่างเช่นว่า เดี่ยวนี้ของค้าของขายมันทำได้เหมือนกันทุกประเทศ เพราะฉะนั้นจะต้องเอาความดี ความงาม ความทนทาน คุณภาพ เรียนหนังสือก็เช่นเดียวกัน บริษัทห้างร้านบางแห่งเขาจะรับคนเข้าทำงาน เดี่ยวนี้เขาถึงกำหนดว่าผลการเรียนเฉลี่ยต้องไม่ต่ำกว่า ๒ บางแห่งถ้าต่ำกว่า ๒ เขาไม่รับ นี่เขาเริ่มเอาที่คุณภาพของคน คัดจากคุณภาพของคน

เพราะฉะนั้น เราเรียนหนังสือมันไม่ใช่เรียนแค่จบ แต่เรียนเมื่อจบแล้วต้องไปสอบแข่งขันเพื่อเรียนต่อ ต้องไปสอบแข่งขันเพื่อเข้าทำงาน ถ้าเราไม่มีเกรดไม่มีดีกรี จะไปแข่งขันอย่างไร ชีวิตจะรุ่งโรจน์ได้อย่างไร

อย่าไปพูดว่าคนโบราณ ป.๔ ป.๖ เขาเลี้ยงลูกมาได้ นั่นมันสังคมยุคหนึ่ง สมัยหนึ่ง ปัจจุบันก็เป็นสังคมอีกยุคหนึ่งสมัยหนึ่ง เราก็ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ทันเพื่อนให้ทันโลก ให้มีความก้าวหน้า

ถึงแม้จะทันเพื่อนทันโลกก้าวหน้าอย่างไรก็ตาม ขอพูดตอนสุดท้ายว่า ถ้าขาดศีลธรรมจะก้าวหน้าไม่ได้ เพราะศีลธรรมนี้เป็นตัวบ่งบอกถึงความก้าวหน้า ความเจริญ ความมีเหตุผล

เพราะฉะนั้น คนไทยหรือชาวพุทธจะต้องมีสติปัญญาที่เราเรียกว่าเป็นคนมีเหตุผล

เมื่อเรามีอย่างนี้ มีสติมีเหตุผล เราก็กลายเป็นชาวพุทธที่สมบูรณ์ เรียกว่า เป็นคนมีอุดมการณ์ ๓ ประการอยู่ในดวงใจ คือ ๑. มิกรรุณา ๒. มีสุทธิ ๓. มีปัญญา

ชีวิตก็จะรุ่งเรืองสดใส อยู่ในสังคมอย่างแก้ปัญหาได้ช่วยเหลือตัวเองได้ แล้วไม่สร้างปัญหาทับถมขึ้นในสังคม เป็นคนที่เห็นอกเห็นใจผู้อื่น

วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๕

เรื่อง ขอนิมนต์พระเมธีวราภรณ์ ไปปฏิบัติกิจพระศาสนา
เรียน ท่านเจ้าคุณ เจ้าอาวาสวัดอรุณราชวราราม

ผมและพระมหาผล รองเจ้าอาวาส มีความตั้งใจขอจัดสำนักศึกษาปริยัติธรรมทั้งนักธรรมและบาลีในวัดชลประทาน ฯ ให้มั่นคงยิ่งขึ้น แต่ยังคงขาดครูผู้มีความสามารถ เห็นว่า พระเมธีวราภรณ์ (ฐานธีรปัญญา ป.ธ.๙) วัดอรุณราชวราราม เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ มีคุณสมบัติสมรรถนะสมบูรณ์เหมาะสมที่จะรับสนองงานพระศาสนาส่วนนี้ได้ยอด่างดี ผมได้ติดต่อกับพระเมธีวราภรณ์แล้ว โดยส่วนตัวท่านไม่ขัดข้อง ยินดีที่จะสนองงานพระศาสนาส่วนนี้

จึงเรียนมาขออนุญาตนิมนต์พระเมธีวราภรณ์ ไปอยู่วัดชลประทาน ฯ ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป เพื่อไปดำเนินการต่างๆ ให้ทันปีการศึกษาต่อไปนี้

หวังว่าท่านเจ้าคุณคงเมตตาอนุญาต ให้พระเมธีวราภรณ์ย้ายไปอยู่วัดชลประทาน ฯ เพื่อปฏิบัติกิจพระศาสนาตามที่เรียนมา หากได้รับอนุญาต แล้ว ผมจะจัดการมารับพระเมธีวราภรณ์ไปวัดชลประทาน ฯ ให้เป็นเกียรติโดยสมควรแก่สมณวิสัยต่อไป

ผมขอขอบคุณท่านเจ้าคุณอย่างสูงมา ณ ที่นี้

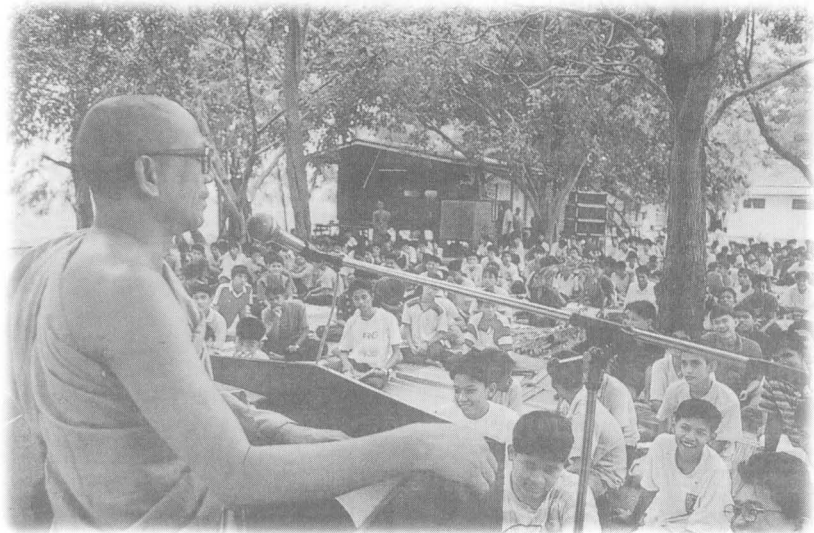
เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระเทพวิสุทธิเมธี)

เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์

พระเมธีวราภรณ์กับโยมมารดา ฝ่าย รักขังศี

แสดงธรรมกับเยาวชนที่จังหวัดฉะเชิงเทรา

พระเมธีวราภรณ์เป็นประธานอำนวยการจัดงาน ๘๔ ปี พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ)
ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ๗ พฤษภาคม ๒๕๓๘

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศจีนไต้หวัน

ปฏิบัติศาสนกิจ ณ ประเทศกรีซ

แสดงธรรม ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์

ให้โอวาทแก่ผู้ปฏิบัติธรรม ณ วัดศรีวงศ์ จังหวัดนครสวรรค์

คำขอบคุณ

ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม ขอกราบขอบพระคุณ พระเดชพระคุณ ท่านเจ้าคุณพระเทพปริยัติเมธี (ท่านอาจารย์รุ่น ถีรปญฺญ ป.ธ.๙) ที่ได้เมตตาให้ธรรมสภาและสถาบันบันลือธรรม ได้มีโอกาสจัดพิมพ์หนังสือเรื่อง “อุดมการณ์ของชาวพุทธ” อันเป็นปาฐกถาที่พระเดชพระคุณท่านได้เมตตาแสดงแก่สาธุชน ซึ่งผู้จัดพิมพ์เห็นว่าทรงคุณค่าและมีประโยชน์ เพราะเป็นเรื่องที่ทุกคนควรศึกษาและทำความเข้าใจเป็นอย่างยิ่งเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมตามสถานะของแต่ละบุคคล

ขอกราบขอบพระคุณ มูลนิธิ กองทุน หน่วยราชการ โรงเรียน วัด หอสมุด ศูนย์หนังสือ และร้านหนังสือทั่วประเทศ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือแพร่หนังสือเล่มนี้ไปสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวาง

ท่านที่เห็นคุณค่าปรารถนามีไว้ศึกษา หรือจัดพิมพ์เป็นธรรมทาน
โปรดติดต่อที่...ธรรมสภา

๑/๔-๕ ถนนบรมราชชนนี ๑๑๙ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗”

โทร. ๐-๒๔๔๑-๑๕๓๕, ๐-๒๔๔๘-๗๙๕๐ โทรสาร. ๐-๒๔๔๑-๑๔๖๔

ธรรมสภาได้รวบรวมหนังสือและสื่อธรรมะไว้บริการแต่ท่านสาธุชน
จากสำนักพิมพ์และสำนักปฏิบัติธรรมทั่วประเทศ ท่านที่สนใจเลือกชมได้ที่...

ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา

เลขที่ ๒-๖ ถนนบรมราชชนนี ๑๑๙ เขตทวีวัฒนา ๑๐๑๗๐ โทร. ๐-๒๔๔๘-๗๙๕๐

- สถาบันบันลือธรรม เชิญท่านสาธุชนร่วมฟังพระธรรมเทศนาจากพระผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ในโครงการ พบพระ พบธรรม ทุกวันเสาร์ เวลา ๑๕.๐๐-๑๗.๐๐ น.

สถาบันหนังสือธรรม เป็นองค์กรเอกชนที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อสืบทอดและเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้ดำรงอยู่มั่นคง อันเป็นการสานต่อเจตนารมณ์ของหลวงพ่อบุญญาณ์นทิกขุ แห่งสวนโมกขพลาราม พระเดชพระคุณพระพรหมมิ่งคลาจารย์ หลวงพ่อปัญญานันทภิกขุ องค์ประธานสถาบันฯ ท่านเจ้าคุณพระสุธรรมเมธี ป.ธ. ๘ (นายบรรลือ สุขธรรม) อดีตเจ้าคณะจังหวัดอุดรดิตถ์ ผู้ให้กำเนิดธรรมสภา และ นายวิโรจน์ ศิริอัฐ ประธานมูลนิธิเผยแผ่ชีวิตประเสริฐ (ผชป.)

กิจกรรมของสถาบันหนังสือธรรม

๑. โครงการ พบพระ พบธรรม ทุกวันเสาร์ ๑๕.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.

ขอเชิญท่านสาธุชนมาร่วมฟังธรรมจากพระภิกษุผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ เพื่อความสุขความสำเร็จ และความก้าวหน้าให้แก่ชีวิต สอบถามองค์แสดงธรรมได้ที่ศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา โทร. ๐-๒๔๔๑๑๙๑๗ หรือ ๐๘๖-๕๓๒๕๕๙๑

๒. โครงการ อยู่กันด้วยความรัก ช่วยเหลือผู้ยากไร้ ผู้ต้องการความช่วยเหลือ

๓. ธรรมสถานปฏิบัติธรรม **“สวนมูทิตาธรรมาราม”** อบรมการเรียนรู้ชีวิตตามธรรมใน ๑ วัน ตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ น. ทุกวันพุธต้นเดือน ติดต่อกิจกรรม **“เรียนรู้ชีวิตตามธรรม”** ได้ที่ โทรศัพท์. ๐๘๗-๐๘๓๒๗๐๐, ๐-๒๔๔๑-๑๖๐๔

สถาบันหนังสือธรรม ได้รับการสนับสนุนจากธรรมสภาและศูนย์หนังสือพระพุทธศาสนา ท่านที่สนใจขอเชิญเข้าร่วมกิจกรรมได้ โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆทั้งสิ้น

การพิมพ์หนังสือธรรมเป็นอนุสรณ์ นอกจากเป็นการจัดทำสิ่งซึ่งมีประโยชน์ที่คงอยู่ยืนนานแล้วยังเป็นการบำเพ็ญธรรมทานที่พระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นทานอันยอดเยี่ยมอีกด้วย ผู้ปฏิบัติเช่นนี้ชื่อว่าได้แสดงออกซึ่งญาติธรรม พร้อมไปกับการได้มีส่วนร่วมในการเผยแผ่ธรรม อันจะอำนวยประโยชน์ที่แท้จริงแก่ประชาชน

ท่านที่ประสงค์จัดพิมพ์หนังสือธรรมะที่ดีและมีคุณภาพเพื่อมอบเป็นที่ระลึกในทุกโอกาสของงานประเพณี อันเป็นการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด โปรดติดต่อที่ **ธรรมสภา...**

เลขที่ ๑/๔-๕ ถนนบรมราชชนนี ๑๑๙ แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐
โทรศัพท์. (๐๒) ๔๔๑๑๕๓๕, ๔๔๑๑๕๔๘ โทรศัพท์. (๐๒) ๔๔๑๑๕๖๔ www.thammasapa.com

ชาวพุทธที่แท้จริง
 มีอุดมการณ์ ๓ ประการอยู่ในดวงใจ
 คือ ๑. มี กรุณา ๒. มี สุทธิ ๓. มี ปัญญา
 อยู่ในบพที่เราสวดว่า นะโม ตัสสะ.... นั่นเอง
 ให้เข้าใจในความหมาย ดึงออกมาใช้ในชีวิตประจำวัน
 เราก็จะได้ภาคภูมิใจในตัวเอง
 ไม่ใช่ชาวพุทธแคยมือไหว้พระหรือใส่บาตรเท่านั้น
 แต่ว่าเป็นชาวพุทธด้วยชีวิตจิตใจ
 โดยนำเอาธรรมะนั้นมาใช้ในชีวิต ชีวิตก็จะรุ่งเรืองสดใส
 อยู่ในสังคมอย่างแก้ปัญหาได้ ช่วยเหลือตัวเองได้
 แล้วไม่สร้างปัญหาทับถมขึ้นในสังคม
 พระเทพปริยัติเมธี (ท่านอาจารย์รุ่น อธิปัตถโย ป.ธ. ๙)

73 / 000

BOOK BANK

25 40- 5

www.thammasapa.com
 ISBN : 978-974-09-8911-0

9 789740 989110

ขอกราบขอบพระคุณแด่ทุกท่านที่สนับสนุน และสมทบการจัดพิมพ์หนังสือธรรมะเล่มนี้
 โปรดช่วยอุดหนุนค่าจัดพิมพ์เพื่อการเผยแพรธรรมะ ราคาจำนวนเล่มละ ๔๐ บาท